

Obozornik

glasilo delovne organizacije

Kljub težavam uspešno gospodarjenje

OB ZAKLJUČNEM RAČUNU ZA LETO 1980

Ceprav bomo o poslovnu poročilu k zaključnemu računu za leto 1980 razpravljali na zborih delavcev, pa je prav, da tudi v našem glasilu povemo nekaj o naših uspehih in težavah v preteklem letu. Naj za uvod omenimo, da smo si s planom zastavili razvoj predvsem na osnovi kvalitativnih dejavnikov, saj je le tako mogoče uresničiti stabilizacijska prizadevanja. Zato je bil plan postavljen precej napeto, vendar nam rezultati kažejo, da smo cilje pravilno zastavili.

ŠE NAPREJ PRESTRUKTURIRANJE PROIZVODNJE

V proizvodnji smo dosegli enega izmed temeljnih ciljev — še naprej prestrukturirati proizvodnjo. Tako se je delež končnih proizvodov v strukturi proizvodnje znižal, povečal pa delež primarnih izdelkov.

Vrednostni plan sicer ni bil dosežen, vendar nadrobnejša analiza pokaže, da je fizično doseganje plana večje. Tako je bil v TOZD Tapetništvo plan fizično presežen, v TOZD Gaber pa je na ravni plana, ceprav vrednostno izkazujeta, da plan ni bil dosegzen. Vzrok temu je v administrativno določenih cehah, ki so bile nižje od načrtovanih.

Večje težave so se pojavile pri proizvodnji žaganega lesa. Zato je bil plan za TOZD Jelka že v začetku popravljen, v TOZD Žaginica pa je indeks doseganja v enoti časa le 75. Obe žagi sta v prvem in zadnjem četrletju

zaradi pomanjkanja hlodovine delall le z eno izmeno. Deino se je to pomanjkanje ublažilo, ker so zagali razreze, ki so bili na trgu najbolje ovrednoteni.

Večje težave so nastopile tudi v TOZD Pohištvo. Vzrok je več. V leto 1980 je temeljna organizacija stopila z visokimi zalogami gotovih proizvodov, kar je narekovalo večje proizvodnjo za izvoz in samo dokončiranje programov za domači trg. To je zmanjšalo serije in znatno povečalo čas za pripravo proizvodnje. Izvozni izdelki pa so vnesli v proizvodnjo dodatne težave. To so predvsem naročilniški programi z veliko masivne in manj ploskovne obdelave, kar je povzročilo, da so bile kapacitete v masivni progri premajhne, v ploskovni obdelavi pa slabo izrabljene. Povečanje kapacitet masivne proge so reševali z nadurnim delom, vendar izpada proizvodnje ni bilo mogoče na domestiti.

Pri uvozu pa smo se srečevali z izredno množico spreminjač, ki se predpisov, tako da je bila včasih proizvodnja tudi ogrožena. Uvažali pa smo le tisto blago, ki ga na domačem trgu ni bilo mogoče dobiti.

V ostalih temeljnih organizacijah je proizvodnja potekala po pričakovanjih, s tem da je TOZD Mineralka v celoti izpolnila plan kljub uvajanju nove proizvodnje.

TEŽAVE Z NABAVO

Nedvomno so na proizvodnjo močno vplivali tudi pomanjkanje repromaterialov na domačem trgu in omejitve uvoza. Zaradi večje okvare energetskega vira pri enem izmed dobaviteljev in zaradi več kot dvomesečnega remonta pri drugem dobavitelju smo ostali skoraj brez embalaže.

Lepil in površinskih materialov ter drugih kemičnih proizvodov je primanjkovalo zaradi tege, ker domači dobavitelji niso imeli dovolj deviz za uvoz surovin. Proizvodov črne metalurgijske in kovinskopredelovalne industrije ni bilo, ker so proizvajalci povečevali izvoz. Dobavo surovin je onemogočil visok sneg, ki je padel že v začetku septembra.

Pri uvozu pa smo se srečevali z izredno množico spreminjač, ki se predpisov, tako da je bila včasih proizvodnja tudi ogrožena. Uvažali pa smo le tisto blago, ki ga na domačem trgu ni bilo mogoče dobiti.

Kljub temu labko ocenimo, da je bila preskrba ob takšnem sta-

nju zadovoljiva, seveda ob minimalnih zalogah nekaterih repromaterialov.

Pri nabavi so posebno poglavje cene. Cene surovin in reproduktijskega materiala so se više skozi vse leto, rekordne podražitve pa so bile v drugem polletju. K temu moramo dodati še junijsko tridesetodstotno devalvacijo. Stopnje podražitev so bile za posamezne skupine materialov različne, povprečno pa so se cene zvišale za najmanj 40 odstotkov.

USPEŠNA PRODAJA

Izredno ugodne rezultate pa smo dosegli v prodaji. Ceprav smo že s planom predvideli zmanjšanje zalog, so bili rezultati še boljši, tako da so zaloge v nekaterih temeljnih organizacijah konec leta desortirane. Vzrok temu je bila konjunktura v drugem polletju, pa tudi vrsta prodajnih akcij. Med njimi najomenimo zlasti okrepitev potniške službe, okrepitev reklame, nov prodajni salon v Beogradu, intenzivno delo na novih programih, posebne prodajne akcije in podobno. S trgovino Slovenija-lesa pa smo za model spalnic izdelali tudi model skupnega prihodka.

Tudi rezultate v izvozu lahko ocenimo kot uspešne, saj se je izvoz povečal z indeksom 129, s tem da se je povečal že v letu 1979.

Da rezultati v izvozu niso še boljši je več vzrokov:

— Najpomembnejši je v tem, da je Amerika kot naš največji kupec zabredla v recesijo; tako smo na področju furniranega pohištva izgubili precej napovedanih naročil;

— za TOZD Pohištvo kot največjega nosilca izvoza nismo dobiti nobenega naročila za nekatere arabske dežele, kupce v preteklih letih;

— izredna zahtevnost tujih kupcev, kar zelo povečuje stroške;

— pomanjkanje hlodovine in s tem manjše količine žaganega lesa za izvoz;

— v času recesije posamezne razvite države ščitijo svojo lastno industrijo in celo posegajo na trge manj razvitenih držav;

— vpliv devalvacije je bil ob omenjenem porastu cen kmalu izničen, tako da ostaja razpon med domačo in tujo ceno še vedno enak in dohodek ne dopušča povečevanja izvoza.

OBRAČANJE SREDSTEV

Znižanje zalog gotovih proizvodov ter ohranjanje zalog repromaterialov in surovin na nizki ravni je omogočilo tudi izboljšanje koeficientov obračanja. Tako so zaloge surovin, repro-

materiale, nedovršene proizvodne ter gotovih proizvodov vrednostno na isti ravni kljub izrednemu prevrednotenju zalog ter novi proizvodnji ognjeodpornih plošč.

Zato ocenjujemo, da je pretežen del zalog na spodnji meji. Slabše je pri terjatvah in obveznosti. Obveznosti do dobaviteljev so še vedno večje kot terjatve do kupcev, dnevi vezave pa so se pri obeh povečali. Dodatno slabšanje likvidnosti poslovča tudi izdvajanje lastnih sredstev za potrošniške kredite. Banka potrošniških kreditov ne odobrava več, če pa hočemo biti v enakem položaju z ostalimi proizvajalcji pohištva, jih moramo izdvajati iz lastnih sredstev.

UGODNI FINANČNI REZULTATI

Seveda so na osnovi takšnih gibanj tudi finančni rezultati izredno ugodni. Naj to prikažemo samo z indeksi glede na preteklo leto in glede na plan.

	indeks na leto 1979	indeks na plan
— celotni prihodek	162	113
— dohodek	154	117
— amortizacija nad predpisano stopnjo	344	105
— čisti dohodek	138	108
— od tega poslovni sklad	433	200

Primerjave celotnega prihodka in dohodka vidimo, da so porabljeni sredstva hitreje načrčala, kar je posledica izrednega povečanja cen surovin in repromaterialov. Dohodek je v vseh temeljnih organizacijah večji kot je bil leto dni prej oziroma kot je bil planiran. Izjema je TOZD Gaber, kjer administrativno določene prodajne cene niso sledile porastu stroškov.

V delitvi dohodka je posebno viden skok pogodbnih obveznosti, kjer imajo največji delež obresti. Težko likvidnostno stanje je narekovalo najemanje kreditov pri drugih partnerjih, tako da je indeks rasti v letu 1979 glede na leto 1978 195 in se je v letu 1980 še naprej povečal z indeks 126. Zaradi ugodnejših rezultatov se je izredno povečal tudi davek od dohodka.

Dohodek bi vsekakor dopuščal večje oblikovanje skladu skupne porabe, vendar dogovor o uresničevanju družbenega usmeritve razporedjanja dohodka v letu 1981 omogoča porast samo za 19 odstotkov. Zato je tudi porast vseh oblik skupne porabe manjši kot je bil načrtovan, kar velja tudi za obveznosti po samoupravnih sporazumih v okviru občine, ki sodijo v skupno porabo.

V letu 1981 se regres za topli obrok za temeljne organizacije financira iz materialnih stroškov, medtem ko jih morata TOZD Prodaja in delovna skupnost pravnavati iz skladu skupne porabe. (Konec na 2. strani)

Na Brestu je med zaposlenimi skoraj polovica žena. Čestitamo ob njihovem prazniku!

Še vedno smo v težavah

RAZREŠEVANJE VPRAŠANJ LIKVIDNOSTI NA BRESTU

Znano je, da se je stanje likvidnosti na Brestu pričelo zaostrovati že v začetku leta 1979, doseglo svoj višek v letu 1980 in se v leto 1981 še naprej prenaša v skoraj nespremenjeni obliki. Razreševanje likvidnostnih vprašanj so v vsem tem obdobju spremjal posamezna gospodarska nihanja. Ta nihanja so sovpadala s konjkturo na domačem in tujem trgu.

Vsekakor je treba pri tem opozoriti, da je na težko likvidnostno stanje vplivalo več vzrokov. Najpomembnejši so: nerazrešena vprašanja v zvezi z neskladiji v cenah pri proizvodnji ivernih plošč, potrošniško kreditiranje prodaje pohištva ter v letu 1981 nerazrešena vprašanja v zvezi s podaljšanjem nekaterih kreditnih obveznosti z banko.

O cenah ivernih plošč in ostalih vprašajnih okrog iverk je bilo že veliko napisanega, zato želim ob tej priložnosti opozoriti le na finančne posledice, ki so jih krepko občutili v vseh ostalih temeljnih organizacijah zaradi kreditiranja pri odplačevanju kreditnih obveznosti temeljne organizacije Iverka.

Drugo pomembno področje, ki je izrazito močno vplivalo na likvidnostno stanje v letu 1980, je potrošniško kreditiranje prodaje pohištva na domačem trgu. Znano je, da predstavlja pohištvo trajno potrošno dobrino velike vrednosti in da se prodaja v glavnem na kredit. Zato od nas vse trgovske hiše zahtevajo, da celotno prodajo pokrivamo s potrošniškimi krediti.

Vse do leta 1978 smo prodajo še nekako uspevali pokrivati s krediti, saj je bila znatno manjša in so bančni krediti še začasni. Po letu 1979 pa zaradi zaostrene kreditno-monetaryne politike pri banki nismo dobili no-

vih potrošniških kreditov, čeprav se je prodaja lani skoraj podvoda.

Zato smo bili pred odločitvijo, ali zmanjšati prodajo pohištva ali v kreditne preliti sredstva poslovnega sklada. Odločili smo se za slednje. Če se ne bi odločili tako, bi ostalo pohištvo na zalogi v skladisčih. Ko ob koncu leta analiziramo rezultate poslovanja v letu 1980, ugotavljamo izreden padec zalog gotovih izdelkov. Vendar pa ne smemo mimo dejstva, da se je s tem ena izmed oblik vezave obratnih sredstev spremenila v drugo, se pravi, v potrošniške kredite. Vsekakor pa odprodaja zalog ugodnejše vpliva na rezultate poslovanja.

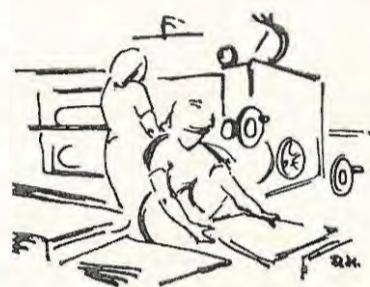
Nerazrešena vprašanja v zvezi s podaljšanjem nekaterih kreditnih obveznosti z banko v prvih letnih mesecih vnašajo v razreševanje likvidnostnega stanja še dodatne težave. Naši banki smo pred koncem leta 1980 posredovali sanacijski program o razreševanju likvidnostnih vprašanj v letu 1981 in z oceno do konca leta 1984. Ta sanacijski program je obravnaval tudi delavski svet naše delovne organizacije. V programu smo banki predložili način sanacije obratnih sredstev v naslednjih letih.

Vendar pa danes ugotavljamo, da ostaja vprašanje še naprej nerešeno, kar povzroča dodatno

skrb pri prodaji pohištva in nemotenem oskrbovanju proizvodnega procesa z reproducjskimi materiali.

Do konca februarja moramo oddati zaključni račun za leto 1980 ter izračunati vse obveznosti do družbe. To pa pomeni, da s tem dnem nastopi tudi obveznost za plačilo teh obveznosti. Ker pretežni del le-teh plačujejo med letom na osnovi rezultatov prejšnjega leta, moramo v prvih dneh marca izdvojiti za plačila obveznosti nekaj nad 20 milijonov dinarjev. Zato nas v marcu znova čakajo izredne težave pri zagotavljanju likvidnih sredstev. To pomeni, da se veriga teh vprašanj kljub razmeroma ugodni konjunkturi v drugem lanskem polletju ne prekinita.

T. Zigmund

Pravnik odgovarja

Tokrat je prišlo več vprašanj v zvezi s starostno pokojnino in sicer: kdaj delavec (zavarovanec) oziroma delavka (zavarovanka) pridobita pravico do starostne pokojnine, kako se le-ta izračuna in kaj se všeje v osnovi za od-mero pokojnine?

ODGOVOR:

Zavarovanec ali zavarovanka pridobita pravico do starostne pokojnine, ko izpolnjujeta enega od teh pogojev: moški — starost 60 let ali 40 let pokojninske dobe in ženska — starost 55 let ali 35 let pokojninske dobe. Najnižja pokojninska doba za pridobitev pravice do starostne pokojnine je pri moških in ženskah 20 let in starost 60 oziroma 55 let.

Po sedaj veljavnih predpisih se pokojninska osnova izračuna iz dohodka, ki ga je zavarovanec prejel v desetih zaporednih letih in sicer od 1966. leta dalje. To pomeni osebni dohodek, dosežen v obdobju od 1966 do 1975, ali 1967 do 1976, od 1968 do 1977 in tako dalje, tako da predstavlja zadnje desetletno obdobje izračun osebnih dohodkov, ki jih je zavarovanec prejel v času od 1971. do 1980. leta.

Zneski osebnih dohodkov iz preteklih let pa se valorizirajo na raven osebnih dohodkov predzadnjega leta v obdobju desetih let. Tako se zavarovancu, ki se mu bo v osnovu vstrel osebni dohodek iz leta 1980, osebni dohodek od leta 1971 dalje valoriziral. Dohodek preteklih deset let predstavlja pokojninsko osnovno. V pokojninsko osnovno se vstevajo tudi vsi dodatki, ki jih delavec prejme za redno delo, dodatek za minuloto delo, nočno delo.

Višina starostne pokojnine je odvisna od osebnega dohodka posameznika in njegove pokojninske dobe. Zavarovanec s polno pokojninsko dobo (40 let) se odmeri pokojnina v višini 85 odstotkov od pokojninske osnovne.

Če zavarovanec nima polne pokojninske dobe, se mu pri odmeri pokojnine za vsako manjkajoče leto zmanjša odstotek od pokojninske osnovne in sicer za 2 odstotka (na primer za 30 let pokojninske osnovne). Enako je tudi pri zavarovanki, razen da je pri njej polna pokojninska doba 35 let. Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja je po uradni dolžnosti dolžna zavarovanemu odmeriti pokojnino od osnove, ki je zanj najbolj ugodna.

A. Perič

TOZD MASIVA iz Martinjaka je letos nabavila dve priročni skladisči — kontejnerja, ki bosta služila predvsem za skladisčenje poliuretanskih in emajl lakov. To pa zato, ker ti materiali ne vzdružijo velikih temperturnih sprememb in se nam pogosto kvarijo. Prostornina enega kontejnerja znaša 40 kubičnih metrov in je prirejen za skladisčenje 5000 kilogramov laka

Potrebne temeljite priprave

PRED TRETEM KONGRESOM SAMOUPRAVLJALCEV

V preteklih tridesetih letih od začetkov samoupravljanja smo dosegli zgodovinske spremembe v družbenih odnosih in družbeno-ekonomskem razvoju. Razvoj samoupravljanja je omogočil hitrejšo krepitev materialne podlage družbe, socialne varnosti in humanih odnosov med ljudmi. Razvojna pot samoupravljanja ima pred seboj odpravljanje ovir, da bi delavec postal resnični nosilec in gospodar pogojev in rezultativnosti dela. Zato je zнал poiskati izvirne poti za reševanje težav in protislovij v našem družbenem razvoju. Z ustavo in zakonom o združenem delu so ustvarjene osnove za prihodnji razvoj družbeno ekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Pri uresničevanju spredelitv smo dosegli pomembne uspehe v razvoju samoupravljanja, delegatskega sistema, združevanja dela in sredstev, da bi poglobili odnose in odločanje delavcev.

Iskanja ustreznih poti pa so pogosto povezana tudi z omahanjem, neiznajdljivostjo, pomanjkanjem znanja, pa tudi z nedoslednostjo pri izpolnjevanju spredelitv načinov. Prepočasno uveljavljanje ustave in zakona o združenem delu rojeva kopico težav v vsakdanjem življenu in delu ter terja hitrejše sporazumevanje in uveljavljanje spredelitv stališč. Vse to otežeju uresničevanje gospodarske stabilizacije, ker se ne obnašamo odgovorno in trošimo več kot ustvarjam.

Zato terjajo aktualna vprašanja sedanjega trenutka temeljite dogovor samoupravljalcev o prihodnjem razvoju. Pobudo za letošnji kongres samoupravljalcev je dal tovarš Tito v svoji zadnji novotletni poslanici, izhajajoč iz vsebine dosedanjih dveh kongresov (leta 1957 in 1971), ki sta odgovorila na vprašanja, kako pospešiti naš razvoj.

Osnovni namen kongresa je, da vsestransko razčlenimo razvoj socialističnega samoupravljanja in družbeno ekonomskih odnosov ter hkrati razgalimo vse težave in vzroke za zaostajanje pri uresničevanju dogovorenega sistema. Na podlagi novih spoznanj se moramo dogovoriti, kako čim hitrejje zbrati vse razpoložljive sile za naš hitrejši razvoj.

Teh nalag nikakor ne smemo ločiti od tistih, ki smo si jih stavili v tem trenutku: od gospodarske stabilizacije, načrtovanja srednjoročnega razvoja, do uveljavljanja zakona o združenem delu.

Vse dosedanje priprave na kongres so opravljene tako, da bi organizirali vsebinske razprave v združenem delu. Bistveno je, da priprave na kongres izrabimo za lastno kritično preverjanje razvitosti naših samoupravnih odnosov v vsakem delovnem in družbenem okolju, da bi ob tem izlučili največje težave in ob njih poiskali odgovor in spodbudu-

do za prihodnji razvoj samoupravnih donosov. Zato moramo razprave organizirati tako, da bo v njih lahko dal svoj prispevek vsak delavec.

Z razprave v pripravah na kongres so pripravljene teze pod naslovom »Združeno delo v boju za socialistično samoupravljanje in družbenoekonomski razvoj« in vsebujejo tri obsežna poglavja. Naslov sicer daje poglavito besedo združenemu delu, treba pa je povedati, da to ni stvar samo sindikatov, ampak pomeni tvorno delo vseh subjektivnih sil.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je v dosedanjih pripravah seznanilo članstvo z osnovnimi cilji, imenovalo koordinacijski odbor in sprejelo program razprav. Iz njega je videti, da bo o posameznih temah več razprav v združenem delu vodil koordinacijski odbor v sodelovanju z delavci iz delovnih in temeljnih organizacij. Nosilec prve teme iz teze za pripravo kongresa »Odločanje delavcev v združenem delu o pridobivanju in razporavljanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke« so Kovinoplastika Lož, Kovind Unec in Avtomontaža. Nosilec druge teme »Samoupravno sporazumevanje in združevanje na osnovi dohodka« sta delovna organizacija Brest in temeljna organizacija Gozdno gospodarstvo.

Tretjo temo »Delavci v delegatskem sistemu« bomo obdelali v okviru socialistične zveze, kjer pripravljajo oceno o delovanju delegatskega in skupščinskega sistema, neposredno pa v Gradišču, Nanusu, Jami, samoupravnih interesnih skupnosti in družod. Za teme so zadolženi posamezni člani koordinacijskega odobra.

Priprave na kongres samoupravljalcev bodo uspešne, če bomo tematske razprave organizirali tako, da ne bo nič izmišljenega in pripravljenega samo zaradi kongresa, ampak bodo v obravnavi prisotna najbolj bistvena vprašanja našega razvoja. Vsaka od razprav naj hkrati neposredno odgovori na vprašanja v vsakem delovnem okolju, teze, ki so za to pripravljene, pa so naš iziv... F. Žagar

NOVI GLAVNI DIREKTOR BRESTA

IZID RAZPISA ZA DELA OZIROMA NALOGE GLAVNEGA DIREKTORJA

Naša delovna organizacija je 16. januarja 1981 objavila v dnevniku **DELO** razpis za dela oziroma naloge individualnega poslovodnega organa — glavnega direktorja, ker dosedanji glavni direktor ing. Jože Strle odhaja na novo delovno mesto.

Na razpis se je prijavil Tone Kraševci iz Cerknice, ki je v svoji dosedanji delovni dobi najprej opravljal odgovorna dela in naloge na gospodarskem področju, kasneje pa se je uveljavil na družbenopolitičnem področju. Bil je sekretar občinskega komiteja zveze komunistov Cerknica in medobčinskoga sveta zveze komunistov Postojna, nazadnje pa načelnik političnega sektorja v republiškem štabu za teritorialno obrambo Slovenije. Poleg tega je tovarš Kraševci tudi član poslovnih organov v družbeno-političnih organizacijah, saj je član CK ZK Slovenije, član predsedstva RK SZDL ter predsednik sveta za SLO in DS pri republiški konferenci SZDL Slovenije.

Razpisna komisija je pred predložitvijo predloga delavskega svetu delovne organizacije pregledala prijavo, ustrezne samoupravne akte ter mnjenje sveta za kadre in koordinacijsko-kadrovskega odbora pri občinski konferenci SZDL. Na podlagi poročila in predloga razpisne komisije je delavski svet na svoji 67. seji 12. 2. 1981 imenoval tovarša Toneta Kraševca za glavnega direktorja naše delovne organizacije od 1. 3. 1981 dalje in sicer za štiriletno mandatno dobo.

Kljub težavam uspešno

(Nadaljevanje s I. strani)

Poslovni sklad kaže na izredno povečanje, tako da je še enkrat večji od načrtovanega in štirikrat večji od leta 1979. Vendar z večjim ostankom čistega dohodka naraščajo tudi plasmati (za energetiko, železnice, ceste, luke in nezadostno razvite), za katere bo potreben izdvajati iz poslovnega sklada 23 milijonov dinarjev.

OSEBNI DOHODKI

Porast neto osebnih dohodkov na zaposlenega je znašal 18,6 odstotka, kar je precej višje kot v slovenskem povprečju. Vendar

so povprečni osebni dohodki nižji od povprečja v Sloveniji, glede na devetmesečne podatke pa lahko ocenjujemo, da tudi glede na panogo. Porast mase osebnih dohodkov je manjši kot to dovoljuje dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka v letu 1980.

Kazalci gospodarjenja seveda opisano stanje samo potrjujejo in kažejo na izredno ugodne rezultate. Ko to pišemo, pa so že znani planski podatki za leto 1981 in iz njih je razvidno, da bomo moralni tudi letos vložiti dosti truda, da izboljšamo rezultate iz preteklega leta. P. Oblak

Zagotovitev proizvodnje - skupna skrb

NOV KORAK V POVEZOVANJU MED PROIZVJALCI IN PORARNIKI IVERNICH PLOŠČ

V našem glasilu smo že večkrat pisali o težkih in za rešitev zapeletih vprašanjih, ki so se pojavljala v zvezi s poslovanjem oziroma, če smo natančni: z oblikovanjem cen in dohodkovnim uspehom temeljne organizacije IVERKA. Zapeleten položaj je bil povzročen zlasti z administrativnimi ukrepi na področju cen in sicer z ukrepi, ki so temeljili na neustreznih statističnih podatkih o stroških surovin. Pisali smo tudi že o nadaljevanju te zgodbe v okviru družbenih institucij (pravobranilec, sindikat, zbornica, sodišče) in o stališčih BRESTA v zvezi s tem.

Tokrat pa poglejmo, kaj je storilo združeno delo samo, da bi v okviru svojih res oskubenih možnosti pomagalo reševati nastali položaj oziroma preprečiti motenost pri dobavi ivernih plošč iz BRESTOVE tovarne ivernih plošč.

Novo vodstvo sestavljene organizacije Slovenijales je kmalu po sprejemu sprememb v samoupravnem sporazumu o združitvi pričelo razmišljati o neposrednih akcijah, ki naj bi nadomestile doseganje splošne opredelitev. Zato je padla na plodna tla tudi pobuda za temeljitejšo in dolgoročnejšo ureditev vprašanj v zvezi z dobavo ivernih plošč.

Z enoto akcijo v okviru sestavljene organizacije so se zbirale najbolj zainteresirane organizacije združenega dela. Po nekaj srečanjih in pripombah so njihovi predstavniki oblikovali usklajeno besedilo sporazuma, ki je sprejemljivo tudi za TOZD IVERKA.

Sporazum je zdaj v postopkih sprejemanja pri vseh udeleženkah, ki jih je poleg TOZD IVERKA in ostalih temeljnih organizacij BRESTA še deset. V čem so njegove glavne značilnosti?

Sporazum zastavlja dolgoročno rešitev vprašanja. Udeleženke se dogovorijo za takšno združevanje sredstev, ki naj zagotavlja najmanj desetletno proizvodnjo oziroma dobavo 75.000 kubičnih metrov ivernih plošč na leto. Združevanja so razdeljena v več točk oziroma obdobj. Nekatera so dogovorjena do podrobnosti, druga so že opredeljena, a bodo količinsko in časovno opredeljena še na podlagi elaboratov oziroma po predlogu skupnega organa.

Posebej je kot investicijska usmeritev potrjena naložba v linijo za proizvodnjo tankih ivernih plošč — tako kot je opredeljeno v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana za obdobje 1981—1985. To pa zato, ker je tovrstna naložba v načelu korak k zmanjševanju porabe surovin na kvadratni meter pohištva. Za uresničitev te naložbe pa bo sedva potreben poseben elaborat in poseben sporazum med zainteresiranimi udeleženkami.

Kar zadeva ureditev razmerljiv med udeleženkami našega novega sporazuma, izhaja iz določil zakona o združenem delu — po

načelih skupnega dohodka. Zato vse udeleženke združujejo sredstva za določeno obdobje, pridobivajo v tem času ob skupnem riziku skupni dohodek, iz katerega prejemajo vračilo in nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi. Posebej pa velja poudariti, da bodo udeleženke oblikovale skupen organ, ki bo spremjal pogoje za po-

slovanje oziroma za proizvodnjo in dobavo ivernih plošč. S tem udeleženke pravzaprav neposredno pristopajo k dohodkovno povezanemu podružbljanju nekega proizvodno-poslovnega področja.

Poleg omenjenih izboljšav potem nova ureditev za TOZD IVERKA tudi zaostreno obveznost, kar je seveda povsem razumljivo. Zato je v sporazumu posebej opredeljena zahteva vseh združevalk, po kateri je TOZD IVERKA dolžna ukrepati kot dober gospodar, da do izgub ne pride — še posebej ne zaradi oskrbe s surovinami, zaradi kadrovske zasedbe, izkorisčanja kapacitet in zaradi vodenja tehnologije. Torej zahteva po delavnosti in disciplini na vsakem koraku!

Upajmo, da bo ta sporazum ponoven dokaz za ugotovitev, kako skupna ureditev z odločitvijo zainteresiranih kolektivov najlaže nakaže pravo pot iz zapeletih položajev v gospodarstvu.

Z. Zabukovec

Naš največji uvoznik

IZVOZNI POSLI ZA ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Ne glede na zmanjševanje Breštovega izvoza končnih izdelkov v Združene države Amerike v zadnjih nekaj letih, ostajajo lete še naprej naš najpomembnejši zunanjetrgovinski partner — uvoznik našega pohištva.

V preteklem letu smo plasirali na ameriško tržišče 50 odstotkov našega izvoza, pri tem izvozu pa je delež TOZD Massive Martinjak kar dobra polovica končnih izdelkov.

Ameriško tržišče ostaja tudi naprej v središču naše izvozne pozornosti, saj nam skoraj edino lahko omogoča naročila velikih serij bodisi furniranega bodisi masivnega pohištva, ki jih naše tovarne še kako potrebujemo. Izdelava in prodaja demonstriranega pohištva po kupcevih naročilih je že dolga leta vpljana praksa, na katero so se naše tovarne že navadile in jo ne kaže prekinjati. Navsezadnje si je slovenska pohištvena dejavnost omisila in uresničila v Združenih državah Amerike nekoliko montažnic sestavljevga pohištva, predvsem kolonialnega stila, katere smo dolžni oskrbovati z našim pohištvtom.

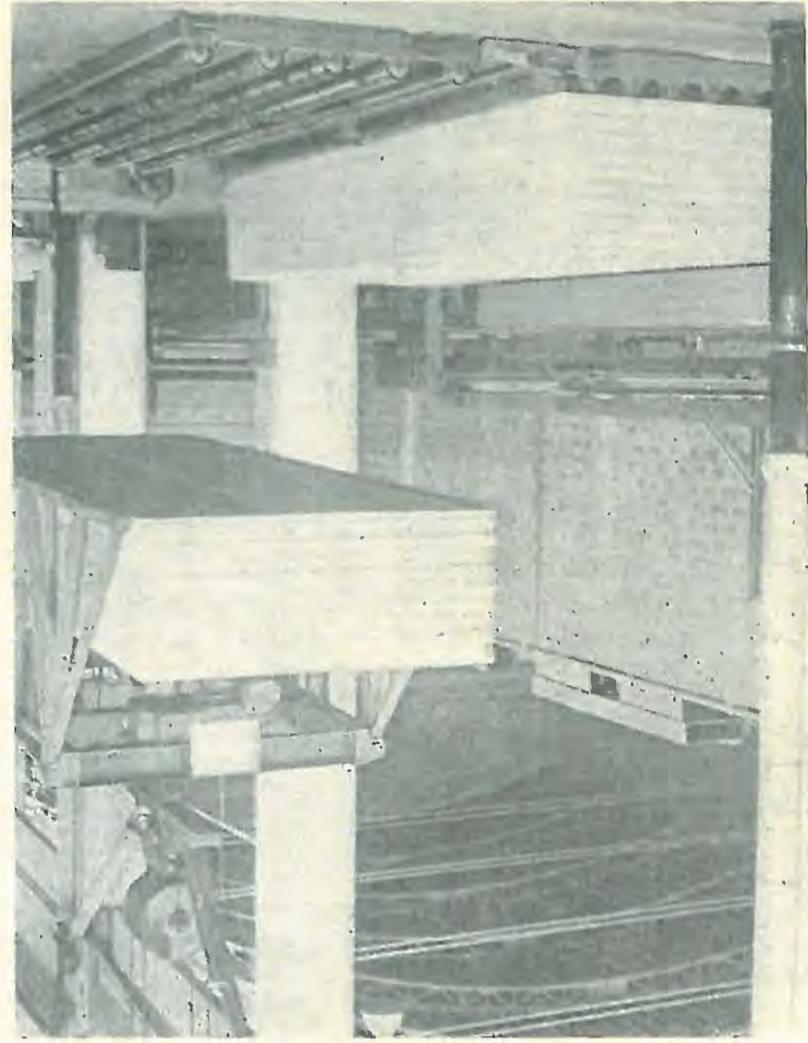
Pod novo administracijo si v Združenih državah Amerike obetajo živahnejšo gospodarsko rast, ob tem tudi večjo stanovanjsko izgradnjo in vzporedno s tem

tudi večje povpraševanje po pohištvi. Obeti za prodajo našega pohištva na tem tržišču niso slabi. Precej tovarniških kapacitet, zlasti iz obeh tovarn masivnega pohištva, je za letos že več ali manj pokritih.

Torej, povpraševanje in naročila so tu, vendar z veliko lepotno napako, ki se ji pravi cena. Ob naši nenormalno visoki inflaciji nam pojava sapa in kljub fizičnim možnostim izvoza na to tržišče postaja le-ta iz meseca v mesec dohodkovno bolj nezanimiv. Kljub toliko proklamiranemu pospeševanju izvoza v času gospodarske stabilizacije se bojim, da vseh teh bremen združeno delo ne bo prenesen, ker resnične stimulacije za izvoz ni. Tujina, vključno Združene države Amerike, nam je sicer pripravljena plačati letno normalno povisjanje 5 do 10 odstotkov, nikarko pa nam ni pripravljena plačati vse inflacijske razlike 30 ali več odstotkov, do kamor so že pridivjale naše cene.

Torej smo pred hamletoškim vprašanjem — izvažati ali ne izvažati oziroma koliko izvažati. Verjetno bomo morali najti kompromis med nujnostjo izvoza zradi uvoza in nujnostjo izvoza določenega obsega proizvodnje že zaradi tega, ker vsega ni mogoče prodati doma. Gledano tako, bo tudi prihodnji izvoz v Združene države Amerike kljub dobrim možnostim ostajal verjetno na enaki ravni kot nekaj preteklih let.

J. Lavrenčič

Iz proizvodnje na naši IVERKI — brušenje

Ne bo ravno lahko

PRODAJA V LETU 1981

Prodaja na domačem trgu temelji na načrtovani proizvodnji. Ker pa se prodaja pohištva bistveno razlikuje od prodaje primarnih proizvodov, bomo poskušali obdelati vsako področje zase.

PRODAJA POHIŠTVA

Prodaja pohištva je bila lani izredno dobra. K temu je bistveno pripomogla močna konjunktura, ki je bila še posebej izrazita v drugem polletju. Vsekaror pa je bila tudi prodajna služba dobro organizirana in je znala to konjunkturo izkoristiti. Ob tem velja še posebej izpostaviti skladilsko in transportno službo, saj sta dokaj uspešno, tudi z delom ob sobotah, uspeli odpremljati naročeno blago.

Konjunktura, ki je bila lani, letos ne moremo pričakovati. Omejevanje vseh vrst porabe, manjši realni življenjski standard in delno prestrukturiranje potrošnje, vse to bo letos nedvomno močno vplivalo na prodajo pohištva kot trajne potrošne dobrine. Se posebno zaskrbljujoča je zmanjšana stanovanjska izgradnja, saj bo v novem srednjoročnem obdobju oblikovanje stanovanjskih

sredstev odvisno od ustvarjenega čistega dohodka.

V letu 1981 prodaje pohištva na domačem trgu fizično sicer ne povečujemo, vrednostno pa bo večja za 27 odstotkov. Menimo, da bo to nalogo ob prizadevnosti celotne prodajne službe mogoče izpolnit.

Vedeti pa je treba, da je pri prodaji tudi cela vrsta težav. Najhujje je s pomanjkanjem sredstev za potrošniške kredite in pa z desertiranostjo naših osnovnih prodajnih programov. Na sredstva za potrošniške kredite sami ne moremo bistveno vplivati, saj smo odvisni predvsem od poslovne politike banke, za svojo lastno organiziranost pa lahko veliko naredimo.

Zavedati se moramo, da proizvodnja ni sama sebi namen, temveč je namenjena potrošniku. Zato je potrebne dosti več potrošnosti proizvodnje do zahtev prodajne službe, sicer prodajni načrti ne bodo izpolnjeni.

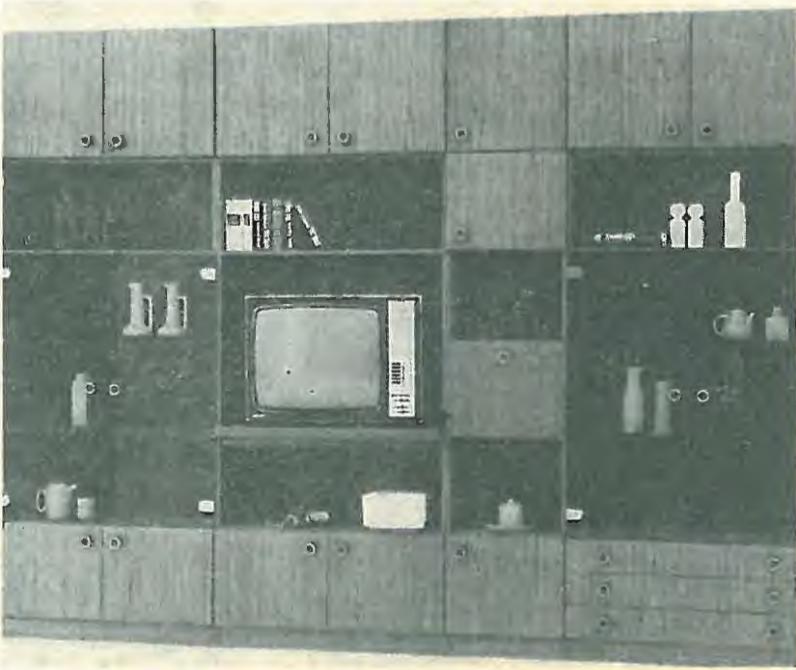
Pomembna za prodajo pohištva na domačem trgu je tudi lastna maloprodaja. Letos bo delež prodaje pohištva v naših trgovinah okrog 20 odstotkov. V marcu odpiram novo prodajalno v Titovem Velesu, vključeni pa smo tudi v konzorcij za izgradnjo blagovne hiše v Banja Luki. Naša osnovna usmeritev je, da bomo še naprej odpirali nove prodajne prostore zlasti v večjih središčih, za katere menimo, da v njih delež prodaje Breštovega pohištva ni zadovoljiv.

PRODAJA PRIMARNIH IZDELKOV

Ce izvzamemo ognjevarne plošče, prodaja ostalih primarnih izdelkov ne bo težka.

Za ivernike smo si zastavili nalog, zmanjšati število kupcev, da bi čimveč ivernih plošč prodali v okviru SOZD Slovenijales. S porabniki ivernih smo sklenili samoupravni sporazum o združitvi sredstev. Sporazum temelji na tem, da vsi po-

(Konec na 4. strani)

Ena izmed izvedenih KATARINE — za izvoz

LETOŠNJI DAN ŽENA

Na pretekli seji konference Brestovih osnovnih organizacij sindikata, le-ta je bila v februarju, smo med drugim razpravljali tudi o praznovanju dneva žena.

V preteklih letih je bila v večini temeljnih organizacij našava, kupljati delavkam praktična darila in organizirati prireditve s krajevni kulturnimi programi. Ker je zaradi tega pogosto prihajalo do nesoglasij med temeljnjimi organizacijami, je konferenca že lani sprejela stališče, naj bi daril ne kupovali več, proslave pa naj bi organizirali izven delovnega časa.

Enako stališče je konferenca sprejela tudi letos — s pristavkom, naj temeljne organizacije pripravijo kulturni program v dogovoru s krajevno skupnostjo, kjer bo to le mogoče.

F. Mele

OPRAVICILO SODELAVCEM

Za to številko se nam je nabralo znatno več gradiva kot smo ga načrtovali. Zato nismo mogli objaviti vseh prispevkov in smo nekatere prihranili za objavo v prihodnjih številkah.

Prosimo za razumevanje!

Uredništvo

Z lastnim deležem do družbenega stanovanja

Naši delavci, ki stanujejo v družbenih stanovanjih v blokih, doslej iz svojih sredstev niso za stanovanje ničesar posebej prispevali. Že dolgo časa pa teče razprava o tem, da bi za stanovanje v družbeni lastnini prispeval določen delež vsak, ki bo tako stanovanje uporabljal. Izjema bi bil le tisti, ki ima izredno nizke dohodke na družinskega člana.

Višina prispevka posameznika ali družine naj bi bila odvisna od vrednosti stanovanja in od skupnega mesečnega dohodka na družinskega člana. Predlog je, da bi posameznik oziroma družina prispevala od 1 do 20 odstotkov od vrednosti stanovanja.

Lastna udeležba za družbeno stanovanje bo morala biti zagotovljena vedno takrat, ko bo nekdo prvič dobil stanovanje oziroma takrat, ko bo želel dobiti večje ali bolj kvalitetno stanovanje v družbeni lasti.

Naj lastno udeležbo za družbeno stanovanje pojasnim ob naslednjem primeru: Stiričanska družina ima 16.000 dinarjev skupnega mesečnega dohodka. Vrednost stanovanja, ki ga ta družina želi, je 800.000 dinarjev. Znesek lastne udeležbe naj bi bil 5 odstotkov od vrednosti tege stanovanja, to je 40.000 dinarjev, ker je ta družina dosegla približno polovico dohodka na družinskega člana od po-prečnega mesečnega osebnega dohodka v Sloveniji.

Tisti delavci, ki dosegajo manj kot 20 odstotkov mesečnega osebnega dohodka, lastne udeležbe za družbeno stanovanje ne bi zagotavljal. Tisti torej, ki imajo na enega člana družine le 1.600 dinarjev dohodka, ne bodo morali zagotavljati

udeležbe — naj bi bili izjeme. Pri tem sem izhajal, da je po-prečni mesečni osebni dohodek 8.000 dinarjev.

Za lastno udeležbo za družbeno stanovanje se bodo štela:

- lastna denarna sredstva,
- namensko privarčevana sredstva v banki,
- posojilo na podlagi namensko privarčevanih sredstev in posojilo v višini vezanih sredstev občana na podlagi namenske vezave sredstev.

Vsi tisti naši delavci, ki naj bi v prihodnje dobili stanovanja v družbeni lasti, ali pa želijo večje ali boljše družbeno stanovanje, naj že sedaj pričnejo z varčevanjem za stanovanje.

Določila o lastni udeležbi za družbeno stanovanje bodo opredeljena v družbenem dogovoru o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samouprav-

nih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji. Dogovor bo torej enoten za vso Slovenijo in z njim tudi določila o lastni udeležbi.

Komisija za koordinacijo stanovanjskih zadev Bresta, ki je sprožila na svoji seji 19. februarja postopek za spremembu in dopolnitev samoupravnega sporazuma o urejanju stanovanjskih zadev, je podprtla predlog, naj vsi tisti delavci, ki bodo dobili družbeno stanovanja, zagotavljajo lastno udeležbo. Vsi tisti, ki so zgradili ali gradijo zasebna stanovanja zase ali v stanovanjski zadruži, so lastno udeležbo že zagotavljali. Izjema pri lastni udeležbi so le tisti delavci, ki sedaj stanujejo v družbenih stanovanjih in se namavajo preseliti.

J. Otoničar

APRILA POPIS PREBIVALSTVA

Popis bo trajal od 1. do 10. aprila letos, na osnovi stanja 31. 3. 1981.

To bo popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj. Zasebnih kmečkih gospodinjstev ne bodo popisali kot posebno enoto popisa, temveč bodo gospodinjstva odgovarjala na nekatera vprašanja, na osnovi katerih bodo med obdelavo ugotovili, ali ima gospodinjstvo kmetijsko gospodarstvo.

To bo omogočilo povezovanje podatkov o kmečkem gospodarstvu s podatki o ekonomskih in demografskih značilnostih njihovih članov. Poleg popisa prebivalcev, gospodinjstev in stanovanj bodo ugotovili število tistih oseb, ki so na začasnom delu v tujini in število stanovanj, ki jih uporabljamo za počitek in rekreacijo.

Zeleti je, da bodo prebivalci v dnevnih popisih doma, s čimer bodo omogočili delo popisovalcem.

Med popisom morajo imeti prebivalci pripravljene enotne matične številke občanov (EMSO), ki so jih že dobili od oddelek za notranje zadeve.

Za vse podatke, po katerih bodo popisovalci spraševali, je z zakonom zagotovljena tajnost.

Naše počitniške prikolice čakajo na poletje

Že mislite na letovanje?

Letos bomo prvič imeli možnost, da bomo svoj letni oddih prezeli v lastnih počitniških prikolicah. Čeprav večina od nas še ne razmišlja o dopustu ob morju, smo v kadrovski službi že pričeli z organiziranjem letovanja.

V začetku februarja smo skupaj s predstavnikom konference sindikata Bresta obiskali večino avtocampov od Umaga pa vse do Šibenika. Poprej smo se s člani konference sindikata odločili, da prikolice namestimo na naslednja štiri območja: v Istro, na enega izmed otokov, v okolico Zadra oziroma Šibenika ter na Gorenjsko. Pri ogledu avtocampov nas je zanimalo v glavnem: urejenost avtocampa, senčnost, preskrba z živili in vodo, obala oziroma plaža ter cena.

Na podlagi zbranih podatkov smo se po ogledih odločili za naslednje avtocampe:

1. Avtocamp »Sirena« Novigrad (Istra).

Od Cerknice je oddaljen približno 130 kilometrov. Leži dva kilometra od središča Novigrada v gostem borovem gozdčku ob lepo urejeni skalnatni plaži. V avtocampu je prodajalna živil, grill — restavracija, kiosk za časopise in spominke ter manjši športno-rekreacijski center. Na voljo so tuši s toplo in hladno vodo, sanitarije, električni priključki ter korita za pomivanje posode in pranje perila.

Kapaciteta avtocampa je 2500 ljudi.

2. Avtocamp »Pila« Punat na Krku.

Od Cerknice je oddaljen približno 150 kilometrov. Je v neposredni bližini mesta Punat ob lepo urejeni plaži v borovem gozdčku. Avtocamp ima manjšo restavracijo, sanitarije, električne priključke ter tuše. Živila je potrebno nakupovati v mestu, ki je približno 500 metrov od campa. Kapaciteta avtocampa je 900 ljudi.

3. Avtocamp »Adriatik« Primosten je primeren predvsem za tiste, ki jim ni žal prepotovati nekoliko daljšo pot in v zamenjo preživeti dopust v zanesljivo sončnem vremenu.

Od Cerknice je oddaljen približno 420 kilometrov. Leži ob jadranski magistrali 25 kilometrov južno od Šibenika. Camp je gosto posajen z bori ter zelo lepo urejen. V sklopu avtocampa so dobro založena samoposrežna trgovina, restavracija, na novo pa so zgrajene sanitarije s tuši (topla, hladna voda) in pralnica posode, sadja in perila. Kapaciteta campa je 3000 ljudi.

4. Avtocamp »Šobec« Lesce na Gorenjskem. Od Cerknice je oddaljen približno 90 kilometrov. Leži med manjšim jezerom in reko Savo štiri kilometre pred Bledom. Je senčen in poraščen s travo. V sklopu campa so samoposrežna trgovina, restavracija z bifejem, sanitarije, tuši s toplo in hladno vodo ter električni priključki. V rekreacijski namen ima avtocamp igrišče za tenis, obojko, mini golf ter možnost za kopanje. Kapaciteta avtocampa je 2500 ljudi.

Da bi ugodili željam večini delavcev ter številčno najustreznejše razporedili prikolice v vse štiri avtocampe, smo se odločili, da objavimo vnaprejšnji razpis za letovanje. Delavci, ki želijo letošnji oddih preživeti v počitniških prikolicah, naj v tajništvih TOZD izpolnijo predprijava za letovanje in sicer do vključno **10. marca 1981**. Letovanje bo omogočeno od 1. maja do 30. septembra 1981. Cena dnevnega bivanja v prikolici še ni dokončno oblikovana; predvidoma pa bo znašala 15.000 do 30.000 starih dinarjev.

Poudarjamo, da je predprijavni postopek zgolj informativnega značaja in je zato obojestransko neobvezujoč, dokončni razpis letovanja pa bo objavljen v **aprili**. S predprijavami želimo dobiti čim bolj realen odziv, zato prosimo, da predprijave izpolnijo le tisti delavci, ki letos zares nameščajo letovati.

A. Šega, V. Bevc

Vse bolj množično... Komentar o letošnjih bloških tekih v prihodnji številki

NE BO RAVNO LAHKO

(Nadaljevanje s 3. strani)

rabniki skrbijo za nemoteno proizvodnjo ivernih plošč v obsegu 75.000 kubičnih metrov letno, za nova vlaganja, ki bodo omogočala pripravo iverja in večje količine lesno industrijskih odpadkov in ki bodo usklajena s tehniko pri izdelavi gozdnih sortimentov ter da so udeleženi pri skupnem dohodu in nosijo riziko pri morebitnem izgubi.

Pradaja žaganega lesa bo teka po že ustavljenih poteh.

Za ognjevarne plošče pa bo potrebna še temeljitejša obdelava trga in še bolj intenzivno bo treba obveščati uporabnike o prednostih »negor« plošč. Rezultati nam kažejo, da prodaja teh plošč iz dneva v dan narašča.

S. Zidar

○ produktivnosti in delegacijah

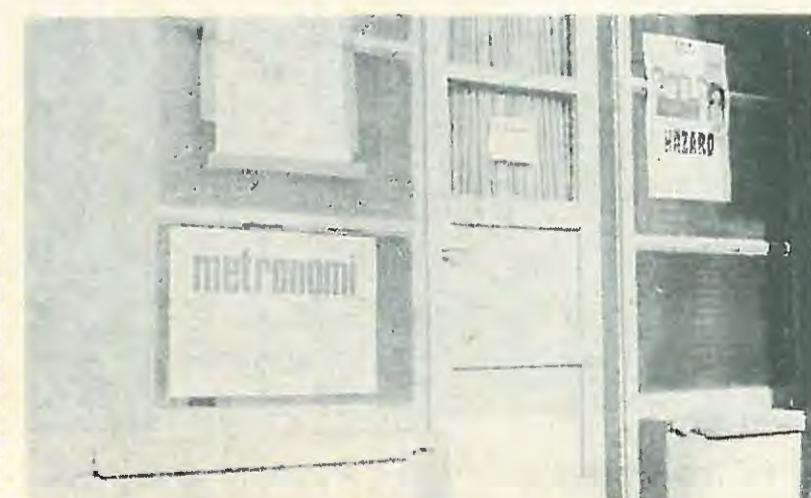
LETNA KONFERENCA SINDIKATA NA JELKI

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bilo na letnem članskem sestanku sindikata na JELKI klub temu, da je bil v dela prostem času, večina delavcev. Udeležba, pa tudi razprave na sestanku kažejo, da je zanimanje za delo sindikata poraslo in da vsi spoznavamo, da je sindikat pomemben dejavnik pri razreševanju najrazličnejših vprašanj v temeljni organizaciji.

V poročilu in v razpravah je bilo posvečene največ pozornosti doseganjem večje produktivnosti in nagrajevanju po delu. Ugotavljamo, da je treba klub zastavili tehologiji še vedno iskati vse možnosti, da bi del proizvodnega programa tudi izvozili.

Sindikat si bo prizadeval, da bi z boljšo organizacijo in večjo delovno disciplino dosegli večji dohodek in s tem ustvarili tudi več sredstev za osebne dohodke.

Kritično je bilo ocenjeno tudi delovanje delegacij za zbor združenega dela in samoupravne interese skupnosti. Sindikat bo v tem letu posebno skrb posvetil kandidiranju delegatov za prihodnjo mandatno dobo, obenem pa si bo prizadeval, da bi organizirali izobraževanje za predvidene delegate in jih tako ustrezno usposobili. Še vedno so priporabe, da so gradiva za delegacije preobširna in preveč zahtevna za delavce v neposredni proizvodnji.

Cela vrsta plakatov se je razlezla ob vhodu v TOZD Pohištvo

NAŠI LJUDJE

Ker smo tukaj pred praznovanjem dneva žena, sem se odločila, da vam v tej naši stalni rubriki predstavim eno izmed žena in sicer dolgoletno delavko v TOZD POHISTVO, Marijo SUBIC.

V našem kolektivu je zaposlena že sedemindvajset let. Najprej je delala v tačkarni pleskarji, nato pa v obdelavi površin. Ko je morala zaradi zdravja zapustiti ta oddelek, se je zapo-

slila v oddelku furnirnice. Tu že šestnajsto leto širinsko spaja furnir.

Spominja se časov, ko je pri obnovi pogorele tovarne prijela za vsako delo. Nič ji ni bilo pretežko, saj je z drugimi ženskami opravljal tudi posamezna gradbena dela. Njeni cilji in želje so bili podobni željam ostalih delavk v delavcih. Živeli in delali so z vsem srcem za obnovo tovarne — NAŠE tovarne.

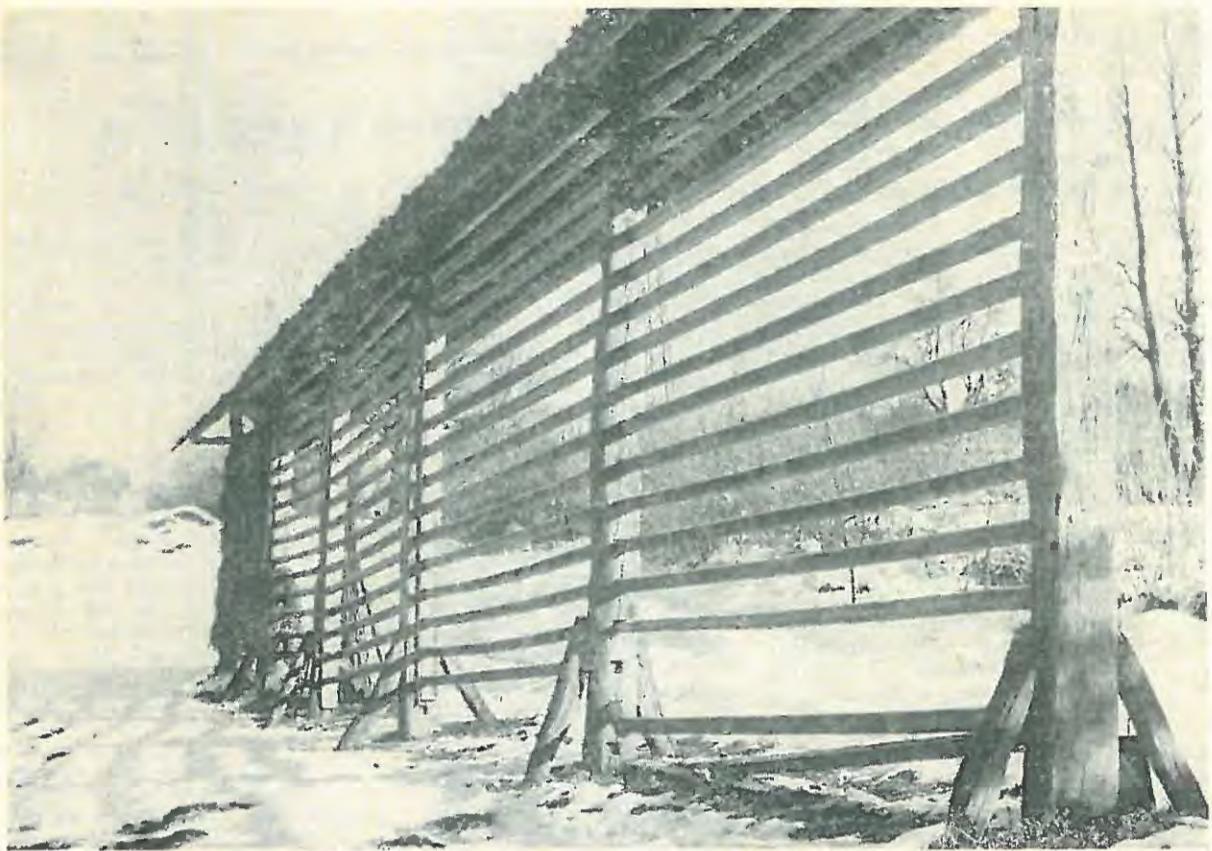
Marija misli, da premalo skrbimo za starejše in obolele čla-

ne kolektiva. Kolektiv je z vsakim dnem starejši, prav tako se tudi delavci staramo in s tem se veča tudi obolelost delavcev. Pravi tudi, da smo vložili v rekonstrukcijo tovarne mnogo sredstev in dela, vendar se delovni pogoji niso izboljšali takoj kot so delavci pričakovali. Ker proizvodna hala med klejarno in furnirnicami ni pregrajena, se je povečala koncentracija plina.

Marija je povedala, da rada dela v furnirnici, zadovoljna je z delom in s sodelavkami se dobro razume.

Z nagrajevanjem po delu pa ni zadovoljna in misli, da tako neurejenega nagrajevanja po delu kot ga imamo danes v našem kolektivu, še nikoli nismo imeli. Meni, da bi morali bolje ovrednotiti fizično delo in da bi morali dobiti delavci za večletno delo pri posameznih strojih oziroma na delovnih mestih kvalifikacijo.

Delovni organizaciji želi mnogo uspeha pri gospodarjenju, mi pa jih v prihodnje želimo mnogo zdravja in da bi se jih uresničile skrite želje. B. Petrič v furnirnici. Tudi ropot je večji.

Kozolec sredi bele planjave (foto Jože Škrlj)

Iz drugih lesarskih kolektivov

STOL za letos ne načrtuje večjih naložb. V glavnem bodo dokončali že začete naložbe, naborili najpotrenejšo strojno opremo in izgradili nov površinski oddelek. Predračunska vrednost teh naložb znaša 43,3 milijona dinarjev.

ELAN je v proizvodnji jadralnih letal dosegel po dveletnih prizadevanjih lep uspeh — izdelali so že petdeseto letalo. Sedaj Elanova letala letijo že v osmih

deželah: v Zahodni Nemčiji (19), Jugoslaviji (14), Švici (8), Avstriji (4), Veliki Britaniji (2), Belgiji in Nizozemski (1). Po dobrih lastnostih so znana širokemu krogu domačih in tujih letalcev, ponašajo pa se tudi z dobrimi tekmovanjskimi uspehi.

Tudi v prihodnjih letih bo proizvodni program JELOVICE temeljil na žaganem lesu, ob čemer pa si bodo prizadevali, da

bi nekatere dele izdelkov nadomeščali z drugimi materiali kot so kovina, plastika ali drugi materiali, ki jih bo prinesel razvoj. Bistvenih sprememb v prestrukturiranju proizvodnje pa iz objektivnih razlogov ni moč pričakovati, ker so proizvodne zmogljivosti, kadri, objekti in oprema prilagojeni za proizvodnjo izdelkov iz žaganega lesa.

HOJA je pristopila k novo ustanovljenemu italijanskemu mešanemu podjetju Hobles, ki ima svoj sedež v Čedadu, v Be-

neški Sloveniji. Poleg Hoje sta v tem podjetju še dve italijanski firmi (gradbena in trgovska). Hoja se bo v gospodarstvo tega potresnega območja vključila predvsem s stavbnim pohištvo, saj bo treba zaradi posledic potresa zgraditi in opremiti še 15 tisoč novih stanovanj in sanirati 20.000 stanovanj. Že letos bo podjetje ustvarilo 5 milijard lir celotnega prihodka. Seveda ima ustanovitev mešanega podjetja poleg gospodarskega tudi velik politični pomen.

Dr. Hinko Dolenc

Spomini na Cerkniško jezero

(2)

(Nadaljevanje iz prejšnje številke) Kadar bode mogoče tudi našim umetnikom po domovini prehajati in si predmete za slike nabirati, bodo dostikrat tudi Cerkniško jezero in prizori na njem v ta namen služili. Ampak preverjen sem, da prijetnejše slike gotovo ne bode nega ta, ki bode ribiče predstavljala.

Ker se pa to najbrž ne bode še tako hitro zgodilo, in bodo sedanji ribiči že nekoliko odrasli, hčem na originalnejšega med njimi nekoliko opisati. Bil je to o mojem času Mihov tretji sin, Šimon po imenu. Za tem imenom bi vsak bog vej kaj pričakoval, ali tukaj je služilo možaku, ki je bil to samo po imenu in po obnašanju, doražeš še ni bil tudi še za deseto leto ne. Prišel sem zopet na jezero in Vragov Francek mi je takoj povidal, da danes bi bilo dobro za ribe izbijati.

»No, sklici jih skupaj, pa gremo!«

In prišli so, toda malo jih je bilo in zatorej je Starčev Francek, ko smo šli mimo hišo, tudi še Šimona poklical. Dasiravno v hudičini, prikazal se je mož na pragu bos in v samih hlačicah z eno narancico.

»Z nami pojdi!« mu veli Francek.

»Ja, bos bom hodil!« oglaši se Šimon.

»Materine čevlje poišči pa očetovo kamizolo.«

Šli smo dalje in kmalu nas je došel Šimon po vseh štirih, kajti rokovi so ravno do tal viseli. Ko smo prišli na led, so Šimonu rokave zavihali, strašni čevlji so krevsali po ledu in velika kamizola s polhovko nad seboj se je v vrsti dalje pomikala. Ubogi Šimon! Vsega, kar ni bilo prav, bil je on krv, ali znal se je po robu postavljati in oba skupaj sva vendar toliko zmagovala, da ni bil Šimon iz vrste izključen. In tudi ko smo po končanem lovnu pri Vragovih krepčali se z belim kruhom, je Šimon tak kos odgriznil in po ustih preobrambil, da niti čevljem niti kamizoli ni bilo v sramoto.

In ko so mu soribiči očitali, da je on krv, da je največja riba v breg ušla in da je on namesto po ribi Teličevega celo po hrbtnu udaril, je Šimon tudi vedel, kaj odgovarjati in celo Vragov boter so rekli: »Le pustite Šimona, on je že možak, daširavno ga nista krojač in čevljari še nikdar premerila.«

In tako je bil tudi Šimon med lovec in ribiče uvrščen in dandas mu ga najbrž ni para.

Planinca in jezerca poprime se najbolj ljubezen do doma. Prvega, rekel bi, da zategadelj, ker se človek v hribih čuti najbolj prostega in ker mu prelepi prizori v prirodi ostanejo nepozabljeni; kajti čim dalje je od mesta, kjer jih je gle-

gledaš druge, ki lovijo in tudi ako samo gledaš obilo živali, naj si bodo riba na vodi in pod vodo ali minožino raznih ptic, mine ti čas, da sam ne veš kdaj.

Prebivalci okoli jezera so zatorej tudi malone vsi lovci. Od sedemletnega fantiča do osivelega starega moža pomore si ljudstvo z lovom k življenju ali si z njim napravila zabavo.

Še ko sem bil deček mladih let, poslušal sem rad in pazno, ko so starejši sorodniki in naše hiše prijatelji ponovljali se o lovu na Cerkniško jezero in že od mladostnih let bila me je želja, da bi tudi jaz kdaj na tem mestu lovsko veselje užival.

Bil sem prvikrat na jezeru o poletnem času še kakor dijak ali samo toliko, da sem se nekoliko spreholil in pregledal. Ko me je poklic blizu jezera postavil, gledal sem ga prvikrat o krasnem zimskem dnevi. Prišel sem vrhu jezera iz Loške doline. Nastavil sem se ravno nad Obrhom. Bilo je jezero do dobrega polno in gladko zamrznjeno. Samo ravno pod menoj kadilo se je iz talega brega. Neizmerno lep bil je ta pogled! Prav nasproti sebe vidiš Triglav in vse sneženo-bele gore, nad katerimi kraljuje ta sivoskalnati pogorski očak in sicer vidijo se ti tako od tal in tako bližu, da bi rekel: Cerknica je kar na podnožju teh planin. Cerkniško jezero, Triglav in malo iz poti med njima Postojnska jama, in evo ti najzanimivejše trojice naše, s tolikimi prirodnimi čudi obdarjene domovine!

Sonce jelo se je nagibati in tem bolj lesketala se je ledena ravnina, obrobljena na lev strani od prijaznih vasic, a na desni s črnimi tihimi gozdovi. Tolikanj prevzela me je ta lepota prirode in pogleda, da sem popolnoma pozabil na namen, ki me je k jezeru privadel.

Imel sem psa in puško pri sebi in vendar bi bil še gledal ter se prekrasni prirodi čudil, da me ni predramil ropot in krepak moški glas: »Les plavec!« Tuk obrha drži vozna pot iz gozda in jezerci je vozil po njej težko klado.

Ogovori me prijazno, kakor je sploh tukaj ljudstvu navada, ter vpraša me, kaj čakam in če ne pojdem »v dno«. Povem mu, da sem prvikrat na jezeru, da si ga ogledujem, da grem še v bližnjo vas Gorenje Jezero in da hočem za danes samo nekoliko pozvedeti, kako in kdaj bi se najbolje race lovile. Z nekakim začudenjem ga tudi povprašam, kako je to, da ni rac nič videti.

»Kako? — Rac ni videti?!« pravi mož, ki je za nekoliko voz ustavil. »Pogledite jih no cel trošak precej pod vasio, in dolil bolj pod Črno mlako in okoli Behle, ali jih ne vidite kar po vsej širjavci?«

»Kaj to, vse to so race?« povprašam.

On: »Kajpak! Samo še četrte ure, ko bi postala pa gledala, videle bi, kako bodo vse te pike oživile in trošak za trošakom se bode vzdignil in poletaval na pašo. Pojdite zdaj skupaj v vas, še je čas, da jih greste potem čakat. K Vragu morate iti, ta vas bo peljal na pravi kraj; on je zdaj prvi za tako reč.«

Pogovarjaje se bila sva skozi cerovo hosto hitro do vasi; pokazal mi je mož Vragovo hišo ter krenil z blagom dolni po vasi, jaz pa sem šel k Vragovim.

Skozi vežo na desno vstopil sem v prostorno svetlo izbo. Oče Vrag sedel je za mizo in kadil iz kratke lesene pipice. Ko me ugleda s puško in psom, razjasni se mu polno, rdeče lice in prijazno odzdravi na moj: dober večer!

Povem mu, kdo sem, od kod sem in kaj hočem. Reče mi na to, da, ako me je ravno želja, že greva rac čakat; toda zdaj ni še pravi čas, ker je še preveč taline. Misli sem si: tako izkušen lovec kakor so Vragov oče, mora že pravo vedeti. Zategadelj sem opustil misel iti na lov in sedel sem za mizo. Vragova mati, ki so bili tudi krčmarica, prineso ga polič in mahoma sva bila z očetom v gostem pogovoru, seveda samo o lovnu.

(Se bo nadaljevalo)

Čestitamo ženam in materam!

POGOVOR S PARTIZANSKO MAMO

Okupator je prihrumel v deželo in začel s strašnim nasiljem. Nikomur ni prizanesel. Ne otrokom, starcem, materam... Mnogi teh strašnih dni ne bodo pozabili, preveč boleče so se vtisnili v njihova srca. In ena izmed teh, ki jim trpljenje ni prizaneslo, je Baragova mama, po domače Belčeva, iz Starega trga. Obiskali smo jo in jo poprosili za razgovor.

— Kako ste občutili prihod okupatorja v vašo vas?

Tako sem slutila, da nas ne čaka nič dobrega, saj je moj mož že od začetka sodeloval z Osvobodilno fronto, pa tudi jaz in otroci smo pomagali po svojih zmožnostih. Ko je okupator slišal za naše sodelovanje z osvobodilnim gibanjem, se je takoj maščeval. Ubili so mojo mamo in brata.

— Kdaj ste se prvič srečali s partizani?

Prvi partizan je prišel v našo hišo aprila, povsem slučajno. Prišel si je sposodil kolo, da bi se odpeljal k nekemu terencu. Potem so še večkrat prišli k nam v večjih skupinah.

— Zakaj ste morali od doma?

Julija 1942 so prišli Italijani in začiali hišo, nam pa so grozili, da nas bodo pobili, če se mož vrne. Septembra 1942 so

19. decembra 1942 je bilo zelo slabo vreme. Deževalo je, med dežjem so padale snežinke. Straže so nas opozorile, da se bliža sovražnik. Borci so bili tedaj odsotni; v taborišču smo bile same žene in otroci, zato je bilo nemogoče, da bi se podali v boj. Morali smo se umakniti. Ko so se borci vrnili, so našli požgano barako in Toneta Avsca mrtvega. Okupator je vso svojo jezo stresel nad logorjem. Hrano so raztresli po tleh in jo s čevlji poteptali v blato.

— Kaj se je zgodilo z vami, ko je bil bataljon razformiran?

Ko je bil spomlad 1943, leta bataljon razformiran, so borci odšli v brigade, družine pa smo odšle na Dolenjsko. Pot je bila težka. Otroci niso mogli razumeti, da ni hrane, vendar so nas na Dolenjskem lepo sprejeli. Tam smo ostali do vrnitve v domači kraj.

— Skušajte primerjati življene žene nekdaj in danes!

Velika je ta razlika. Danes živimo v svobodi in ženi se ni treba bati, kaj ji bo prinesel južni dan; takrat pa nisi vedel, kaj bo naslednji trenutek s teboj.

Baragovi mami se za njen doživeto pripovedovanje lepo zahvaljujemo.

Pogovor sta pripravila Ksenija Baraga in Zoran Turk

mi je dražja od sonca, najdražja od vseh.

Od vsega srca ji želim le to, da bi še dolgo živila in mi kraljala samotne ure, da bi bila zdrava in me razveseljevala s svojim dobrim pogledom, ki mi je dražji od vseh besed.

Borut Kraševč, 8.a

MATI

Beseda mati, ki jo izrekamo otroci po vsem svetu, nam ponosi toplo, dom in ljubezen. Velikokrat se zgodi, da te besede ne razumemo v pravem menu. Pa vendar. Če kdaj svojo mater žališ, ali pa jo ponižaš pred ostalim svetom, ti v srcu ne bo vseeno. Neki notranji glas, se pravi misel, ki prihaja iz srca, ti reče, da si ravnal napacno.

Mama je kot jutranja zarja, ki se prikaže nad zelenim gozdom, kot dehteca pomlad, v kateri se vse prebuja. Podobna je soncu, ki ves dan sije nad nami, in mesecu, ker bedi pozno v noč nad svojimi otroki. Kdo ti pomaga v stiski, pri nalogah, pri odločitvah? H komu se zatekaš, če si razočaran, ali v ljubezni ali kako drugače? Vedno dobiš odgovor: mati.

Vsakemu otroku je prav njegova mati najdražja, najlepša in najbolj ljubezna.

Po svetu pa divjajo vojne in prav vojne so pogosto krive, da mnogi otroci sploh ne poznajo svojih mater. Žene po svetu se še borijo za enakopravnost in veliko jih izgubi življenje.

Ob vsakoletnem prazniku žena se tudi mi spomnimo tistih partizanskih mater, ki so v vojni pomagale partizanom ali pa celo same dale življene za svobodo. Veliko jih je pomrlo v koncentracijskih taboriščih.

Mi pa imamo mame. Zato jih spoštujmo, ker je mama ena sama!

Branka Poje, 7.a

MAMA JE LJUBEZEN

— Mama — kako čudovito zveni ta beseda. V njej se skrije veliko ljubezni, topline in nežnosti. Mama te rodi, ti pomaš premagati prve težave v življenu, ti pomaga odkrivati svet, bdi nad teboj vse življeno. Žal pa se vsega tega marsikdaj ne zavedamo dovolj in ji niti malo ne vračamo tistega, kar nam daje.

Ko sem bila bolna, sem občutila vso njen skrb in ljubezen. Čutila sem njen nemir, zaskrbljenost ji je sevala iz oči. Neprestano je tekala po sobi, mi merila vročino, mi dajala zdravila. Končno mi je vročina »padla«. Blažen smehljaj sem opazila na njenih lichenih. Čutila sem, kako me ima rada.

Lani pa je zbolela mama. Bilo mi je zelo hudo. Žela sem ob njej in jo neprestano spraševala, kako se počuti. Ni izdala svoje bolečine. Nasmejhila se je in mi rekla: »Bojje, Vesna.« Njene besede niso bile resnične, saj je bilo videti, kako trpi. Ni me hotela vznemiriti, saj je vedela, da bi mi bilo hudo. Potem je moralna v bolnico. Takrat mi je bilo še huje. Tavala sem po hiši, vse je bilo prazno. Komaj sem čakala, da se vrne. Dnevi so se vlekli. Ko je naposled le prišla, sva se objeli. Rekla sem ji: »Nikoli več te ne pustum zbolel!«

Šele sedaj se prav zavedam, da mi pomeni največ na svetu. Želim si, da me ne bi nikoli zapustila, da bi jo vedno imela ob sebi.

Vesna Zubukovec, 6.b

ČE NI MATERE DOMA

Ljubezen med otrokom in materjo se razvije že v prvih dneh otrokovega življenga. Ta vez trajata vse življeno in se le redko pretgra, ne da bi se kasneje kdaj obnovila.

Mati je odpotovala v nemško mesto Köln, kjer je obiskala se-

To stran so v celoti pripravili in jo s toplimi čestitkami posvetili delavkam, ženam in materam ob njihovem prazniku učenci osnovne šole Janez Hribar Stari trg. Njihovim iskrenim željam se pridružujemo vsi Breštvoci in ostali občani.

MAMINA LJUBEZEN

Bil je tih večer, mesečina je svetila v sobo. Bilo je svetlo, da si lahko razločil sence. Ležala sem v postelji — bolna. Poleg mene je sedela mama. Tiho je sedela ob moji postelji in me ves čas gledala. Svoje žalosti ni pokazala, hotela jo je prikriti z nasmehom, vendar sem jo čutila. Ko sem od časa do časa odprla trudne oči, se mi je nasmehnila in me pobožala po lašeh. Tisti trenutek se je tudi na mojem obrazu pokazal smehljaj. Težko je premagovala spasm, vendar je bila njen skrb zame večja od utrujenosti.

Sele v bolezni sem spoznala, kako rada me ima.

Ksenija Baraga

MOJA MAMA

Veliko ljudi je na svetu, dobro in slabih. Med vso to množico imam jaz svojo mamo najrajši. Rodila se je še pred vojno, ko je večina ljudi kmetovala. Tudi družina moje mame je živila od kmetije.

Kmalu po vojni ji je umrl oče, za njim pa še mati. Kopica otrok je ostala brez rediteljev. Moja mati je odrasla in zelo si je želela študirati, toda denarna podpora bratov in sester je bila majhna in moralna se je zaposliti. Zaposlila se je v Kovinoplastiki in začela delati pri obradu osebnih dohodkov.

To delo je zelo naporno, kajti nekaj dni v mesecu mora delati tudi do petnajst ur. Ko se vrne domov, je zelo utrujena. Med mojim in bratovim rojstvom sta z očetom pričela graditi hišo. Dela, ki niso zahtevala mojstrove prisotnosti, sta opravila sama in s tem prihranila nekateri potreben dinar. Ta dolga sedemletna doba gradnje ji je zapustila nekaj globoko zarezanih gub. Sedaj, ko je hiša narejena, jo je pričela boleti še hrbitenica. Najbolj si želi, da bi bolečine čimprej prenehale in da bi zopet lahko delala kot je nekoč.

Janez Poje, 7.a

ZAKAJ IMAM RAD MAMO

Zato, ker mi kupi bonbone. Magda 1.b

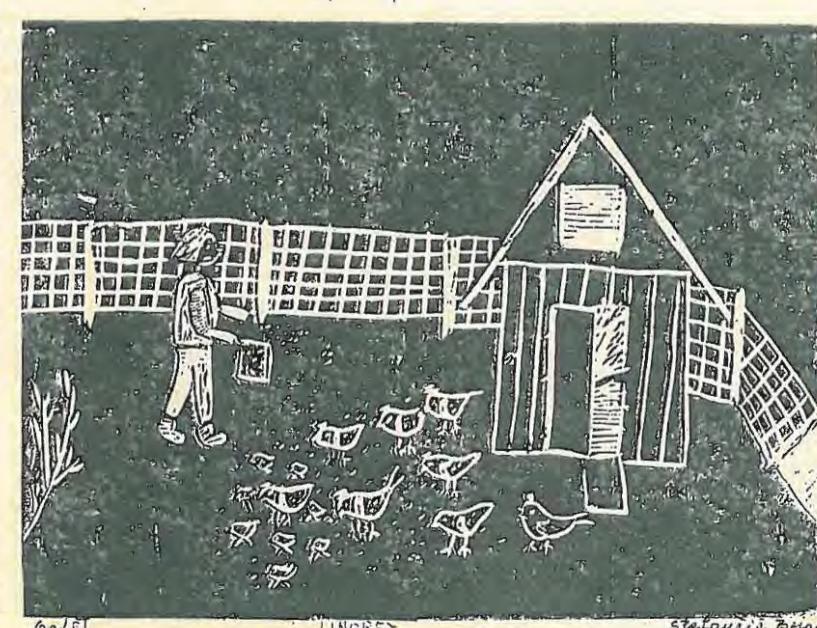
Zato, ker mi da vse. Katarina 2.a

Ker mi kupi, kar hočem. Barbka 1.b

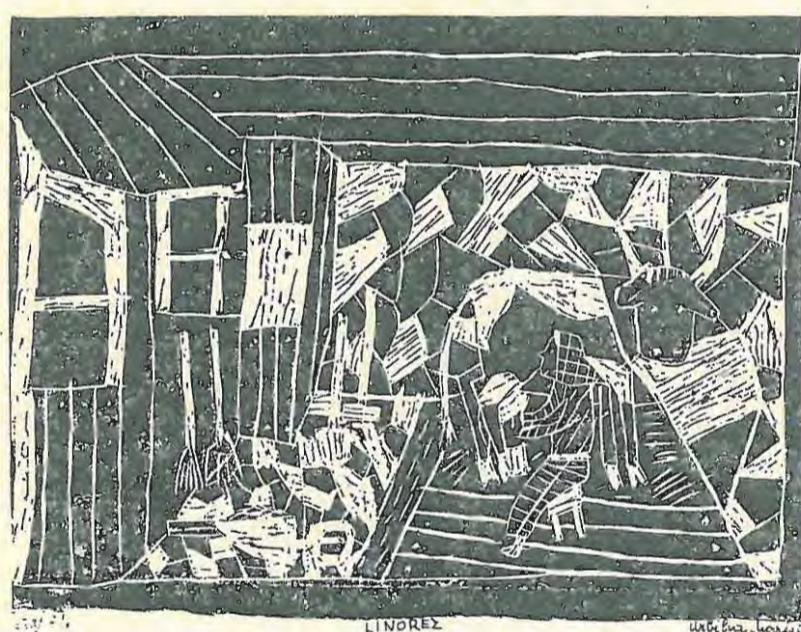
Ker mi vse naredi. Irena 3.a

Zato, ker me je rodila. Renato 3.a

Ker mi je kupila kolo.

Bojan Stefančič (6.c): Mama krmi kokoši

Marko Urbina (6.c): Mama pri molži

partizani napadli italijanske postojanke v Starem trgu, Danah in Pudobu. Pričakovali smo, da se bodo Italijani maščevali nad partizanskimi družinami, zato smo se še isti večer umaknili v snežniške gozdove. Z nami se je umaknilo še devet partizanskih družin.

— Kakšna je bila ta pot?

Te poti ne bomo nikoli pozabili. Hodili smo ves dan in vso noč. Za oddih ni bilo časa. Težko si je predstavljati, kakšen napor je za otroke to bil. Morali smo se umakniti v Sokolske stene. Bili smo brez hrane, zato smo bili prisiljeni hoditi kopat krompir in pobirat sadje v požgane vasi Sokol in Črne laze. Ker je pričelo zmanjkovati hrane, smo se morali vrniti v Slovenijo, v Simonovo dolino, kjer smo postavili logor. Spet smo si morali iskati zalogo za zimo. Okoli požgane Babne police smo postavili straže, da nas okupator ne bi presenetil.

— Kakšno je bilo življene v Slivniškem bataljonu?

Življene v bataljonu je bilo vojaško. Vsako jutro smo izobesili našo zastavo in se zbrali v zbor. Zastavo smo sneli šele zvečer. Sicer pa smo morale žene kuhati, prati, šivati, skrbeti za ranjence. Otroci so bili na opazovalnici, vendar so imeli tudi učne ure in pionirske sestanke.

— Ali vam je kakšen dogodek iz življenga v civilnem logoru ostal še posebej v spominu?

Za letošnji dan žena se je posebej potrudil tudi Kino Cerknica, saj bo iz svojega bogatega filmskega programa obdaril žene za njihov praznik z zahodnonemškim »porničcem« Erotika na delovnem mestu. Film bo lahko služil kot osnova za kakšen problemski razgovor s temo: Položaj žene v združenem delu.

Pa še ena (ne)kulturniška. V načrtu letošnjih praznovanj v naši občini, ki ga je sprejelo predsedstvo občinske konference SZDL, med drugim beremo:

»Zveza kulturnih organizacij predvideva slavnosti ob slovenskem kulturnem prazniku, 6. in 7. februarja 1981, ko se počasti 140-letnica rojstva F. Gerbiča. S programom, ki bo pripravljen v sodelovanju z Glasbeno šolo in prvč podan v Cerknici, bo zveza gostovala tudi v Starem trgu in na Rakeku.«

Delovni ljudje in občani žal niso občutili, da bi kakorkoli in kjerklj v naši občini obeležili slovenski kulturni praznik. Zakaj je bilo temu tako, še nismo izvedeli...«

Tolažimo se le, da bo za Pusta bolj slovesno in praznično.

(iz številke 41 — 28. februar 1971)

POSLOVNA POLITIKA ZA LETO 1971

Vsi imajo več ali manj v mislih stabilizacijo in vse tiste ukrepe, ki so že storjeni in tiste, ki naj bi sledili, da bi sanirali dokaj nestabilni položaj v gospodarstvu. Kot je znano, so nekateri ukrepi za umiritve gospodarstva že storjeni, predvsem zamrznevi cen, ki je izrazito kratkoročen učrep, poostreni nadzor nad investicijami, ukrepi za zmanjševanje uvoza in kot zadnji spremembu vrednosti oziroma tečaja dinara. Kljub temu je trenutni gospodarski položaj dokaj nejasen, še bolj nejasne pa so perspektive v naslednjih mesecih. Dosedanje ukrepi za stabilizacijo so namreč le kratkoročni in ti ukrepi še ne dajejo neke vizije o razreševanju ekonomskega nasprotij v gospodarstvu, niti ne vsebujejo elementov, s pomočjo katerih bi bilo mogoče oblikovati neko poslovno politiko, pa naj si bo kratkoročno ali dolgoročno.

V sklop večjih gospodarskih težav sodi tudi otepanje z likvidnostjo podjetja. Težave z likvidnostjo niso značilne samo za Brest, ampak je to splošen jugoslovanski pojav, kateremu vsaj za sedaj ni videti razrešitve v smislu dolgoročne sistemsko politike. V teh težavah se je znašlo naše podjetje že lani.

OBSEG PROIZVODNJE V STAGNACIJI

Posebno vprašanje so naša delovna vnema, strokovnost, delovna disciplina in skrb za obvladovanje posla na vseh področjih. Res je, da so naši osebni dohodki lani stagnirali. Naraščali so počasneje kot življenski stroški, vendar pa smo napravili bore malo, da bi tako stanje popravili. Namesto, da bi zavihali rokav in se lotili dela s še večjo vneročnostjo, smo se začeli vesti dokaj nenavadno. Prav nič ne bom prepiraval, če rečem, da se vedemo na precej mezdni način. Ne samo neposredni proizvajalci, ampak tudi strokovna vodstva imajo občutek, da je nekje skupna blagajna, ki je brez dna, da iz nje lahko jemljemo kolikor hočemo in kadar hočemo.

KONČANA RAZPRAVA O ANALITIČNI OCENI DELOVNIH MEST

Večina pripomb na analitično oceno se je nanašala na nekatere prenike ocenitev — brez konkretnih predlogov. Takih pripomb je nad 65 % od skupnih 180, ki so bile posredovane komisiji pisorno, ali pa so bile vsebovane v zapisnikih, ki so jih pisali na javnih razpravah ekonomskih enot. Tudi na postavljeni razpon je bilo precej pripomb z dokajšnjo težnjo po uravnovoki, predvsem v proizvodnih enotah. Razpon 1:5,5 naj bi se znižal na 1:4, kar je zahtevalo več podpisnikov na štirih pritožbah. Nekatere pripombe so bile tudi na postavljeni metodologijo in osebno ocenjevanje režijskih delavcev.

CENTRALNO SKLADIŠČE VZDRŽEVALNEGA MATERIALA IN DROBNEGA INVENTARJA

Preteklo leto so v oktobru na strokovni konferenci razpravljali o poslovanju z materiali za vzdrževanje, drobnim inventarjem in rezili. Neposredni vzrok, da se je poslovanje s temi materiali strokovno postavilo pod drobnogled, je bila ugotovitev finančne službe, da nam ti materiali neprekinitno vežejo v zalogah 100 milijonov starih din obratnih sredstev.

KJE SO VAGONI?

Ob skladišču gotovih izdelkov v Cerknici smo položili železniški tir. Rekli smo si, da bo cene prepeljati vagone z Rakeka v Cerknico in nazaj kot blago dvakrat prekladati.

Zdaj imamo lepo zimo, cesto popravljeno, razširjeno in ojačano, vagonov ni. Spet blago dvakrat ali celo trikrat prekladamo in se niti ne moremo več pohvaliti, da imamo železnicu. Kje je vzrok, da ne prevažamo izdelkov tako kot smo si zamislili?

KULTURA NA PSU. OB PREŠERNOM PROSLAVI V CERKNICI

Res je o proslavi obvezalo bolj malo letakov (za ples ali veselico jih je navadno več), pa je le težko razumeti, zakaj se je precej čez peto uro zbral v dvorani le 15 mladinec. Morda tudi zato, ker so istočasno prosvetni delavci imeli strokovno konferenco (upajmo, da so razpravljali o čem, kar je bližu kulturi). Sicer pa to menda niso edini izobraženci v Cerknici. Človek bi pričakoval, da so med strokovnjaki, ki prihajajo na Brest, tudi taki, ki imajo nekaj posluha za kulturo. Pa kaže, da ni tako in da še nekaj časa ne bo nič bolje. Je že tako, da čedalje bolj tonemo v zmaterializirani miselnosti, se pehamo za gmotnimi dobrinami, pozabljamo pa na druge, bolj humane vrednote. In o teh vrednotah je bilo slišati na Prešernovi proslavi. Žal so se vse takšne misli in besede izgubile v prazni dvorani. Tistih, katerim so bile namenjene, ni bilo.

Kako je z izgradnjo šol in vrtcev

Sredi februarja se je na dolgo in zelo delavno, pa tudi kritično sejo sestal odbor za izgradnjo šol, telovadnic in vrtcev, ki ga je skupščina imenovala po izvedbi drugega referendumu za samoprisevki junija lani.

To je bila sicer še druga seja tega odbora v celotni sestavi, ki pa je pokazala, da so se v tem času zelo prizadevno sestajali njegovi deli — največ finančna in gradbena komisija.

Odbor je najprej obravnaval obračun investicij za šolske objekte po prvem referendumu, saj le-ta predstavlja izhodišče za program, ki smo si ga začrtali z drugim samoprisevkom.

Osrednji del sestanka je bil namenjen objektu, ki je trenutno v izgradnji, to sta nova šola in obnova telovadnice v Novi vasi. Ta naj bi bila po prvotnem programu zaključena 31. oktobra 1980, vendar so se dela iz bolj ali manj opravičljivih razlogov toliko zavlekla, da bo moralno Gradišče res dobro organizirati svoje delavce in kooperativce, če bo hotelo za dan samoupravljalcev (27. junij 1981) objekt predati namenju.

S tem dnem bosta namreč potekli natančno dve leti od uradnega začetka del v Novi vasi in ta datum je gradbeni odbor določil kot praznik, ki ga moramo obeležiti z zaključkom del na tej soli.

Sola v Novi vasi bo za dobro milijardo starih dinarjev dražja ko smo predvidevali ob pripravah na referendum, čeprav se kvadratura uporabnega prostora glede na prvotni načrt (iz leta 1972!) povečuje le za dobre 20 kvadratnih metrov. To spremembo je glede na programirano celodnevno šolo v prihodnjem obdobju vnesel v načrt kolektiv šole, ker se bo s tem izboljšala in razširila uporabnost večnamenskega prostora.

Ostale podražitve gredo na račun vrtoglavega plezanja, cen gradbenih materialov in del v preteklem inflacijskem letu, del no pa tudi na račun zastaralega projekta, ki je ob začetku gradnje zahteval nove načrte vsega instaliacijskega in strojnega dela stavbe. K temu je treba dodati nov izolacijski pristop, ki je glede na sedanjo in prihodnjo energetsko situacijo razumljiv in obvezen — na Blokah še celo — pa adaptacija stare Partizanove hiše, ki sproti odkriva nove posege in rešitve, katerih noben projektant pred začetkom obnove ne more za trdno predvideti.

Za pokritje sorazmerno velike razlike med proračunsko in dejansko ceno objekta v Novi vasi vidi gradbeni odbor realne vire sredstev z več strani, tako da sredstva iz samoprisevka s tem ne bodo bistveno prizadeta; gre namreč za doslej še ne izkoriščeno sofinanciranje interesnih skupnosti za kulturo in telesno kulturo, za zdravstvo in stanovanjsko gradnjo. V teku je tudi dogovor o ustrezni prispevku občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ker se del njihovih učencev že od leta 1972 vzbaga in izobražuje v novošolski šoli in bodo sem hodili tudi v prihodnje.

Naslednji vir dohodkov pa bo potrebno zbrati še doma, ker ga enostavno dolgujejo nekatere temeljne organizacije iz občine. Ugotovljeno je namreč, da nekatere, predvsem v zadnjih letih ustanovljene temeljne organizacije sploh niso podpisale sporazuma, po katerem naše gospodarstvo zbira 0,6 odstotka od dohodka za izgradnjo šol, nekatere druge delovne skupnosti pa so sporazum sicer podpisale, niso pa izpolnile svoje obveznosti. Do vseh tistih, ki svojo dano besedo v celoti držijo — in teh hvale vrednih izjem je tudi nekaj — takšno obnašanje gotovo ni pošteno, še posebno ne, ker vsa sredstva iz tega sporazuma skupaj ne predstavljajo niti desetine denarja, zbranega s samoprisevkom občanov.

Vsi našteti viri sredstev bodo omogočili po računu gradbenega odbora, da bo gradnja v Novi vasi lahko v roku in v celoti pokrita in da bomo že v tem letu lahko

zemljišč, odkupi... (utegne biti sila odvisen od tega, na kakšno podporo in sodelovanje bo gradbeni odbor načel na občnih krajevnih skupnostih, v kateri se objekt trenutno gradi, in pri odborih, ki so jih te krajevne skupnosti v ta namen oblikovali).

Dosedanje tovrstne izkušnje niso vzpodbudne, čeprav je to komaj razumljivo in gre verjetno za obojestransko razhajanje, največ pa za nepoznavanje sprotnih vprašanj, ki jih morajo nehnno reševati predvsem posamezni najbolj delavni člani finančne, gradbene in nadzorne komisije ter izvajalec.

Vsekakor bo ta odnos treba spremeniti in krajani sami morajo postati pomembnejši nosilci izgradnje, nadzorniki gradnje in trošenja lastnih sredstev za lastne šole, telovadnice in vrtce.

Komisija za informiranje pri gradebnem obdobju

Statut občine v javni razpravi

Uveljavljanje pobude tovariša Tita o kolektivnem delu, vodenju in odgovornosti ter številni drugi razlogi, med katerimi je potrebno izpostaviti predvsem vrsto sistemskih zakonov, sprejetih v zadnjih letih, samoupravno družbeno-politično prakso ter načela stalnega dogajevanja statutov, so osnovni vzroki za uvedbo postopka za spremembo in dopolnitve statuta občine Cerknica. Tako je skupščina občine na svoji seji 11. 4. 1980 sprejela pobudo za uvedbo postopka za spremembo občinskega statuta in izvolila komisijo za pripravo sprememb statuta.

V razpravah o oblikovanju osnovnih izhodišč in pripravi besedila osnutka statuta je prevladalo stališče, da se pobuda tovariša Tita ne bo uveljavljala samo z določili, ki urejajo način izvolitve, organizacijo in mandatno dobo organov in funkcijarjev v družbenopolitičnih skupnostih ter z izboljšavo pomajkljivosti statutarne komisije, pač pa je za to potrebno sledno uresničevanje sprejetih ureditve in dogovorjenih načel kadrovskih politike.

Kolektivno delo skupščine občine je delo delegatov v zborih skupščine in njenih delovnih telesih, zato je njihova pristojnost v osnutku tudi natrancne urejena. Osnutek opredeljuje tudi vlogo predsedstva skupščine občine, toda ne kot organa nad skupščino, ki bi prevzel dosedanja (dokaj omejena) pooblastila predsednika skupščine, pač pa je predsedstvo opredeljeno le kot oblikovne koordinacije zborov skupščine. Sestavlja ga predsednik in podpredsednik skupščine ter predsedniki zborov, katerih mandat naj bi trajal dve leti z možnostjo enkratne ponovitve, ki pa se v praksi ne bi smela spremeniti v pravilo.

Izvršni svet je opredeljen kot izvršni organ skupščine občine, ki je odgovoren za stanje v družbenopolitičnih skupnostih, za uresničevanje politike in izvajanje aktov skupščine ter za usmerjanje in koordinacijo dela upravnih organov. Ta kolektivni izvršni organ, ki ga sestavljajo predsednik in podpredsednik (v osnutku je predlagana dveletna mandatna doba z možnostjo enkratne ponovitve) ter določeno število članov (štiriletni mandat z možnostjo ene ponovitve) mora biti kadrovsko kar najbolje sestavljen, kar bo omogočalo njegovo učinkovito delovanje in zagotavljanje preseganje resorske delitve dela oziroma odgovornosti vsakega člena za delo izvršnega sveta.

Ker je bil veljavni statut sprejet v letu 1974, je bilo potrebno njevo določila uskladiti tudi s sistemskimi zakoni, sprejetimi po tem letu. Tako je bilo potrebno v poglavju o samoupravljanju in njegovih oblikah v občini opredeliti družbenoekonomske odnose in položaj delavcev v združenem delu, pa tudi kmetov in obrtnikov skladno z zakonom o združenem delu. Skladno z novo zakonodajo je bilo potrebno urediti sistem družbenega planiranja, področje svobod-

ne menjave dela in oblike odločanja delovnih ljudi in občanov. Po vsem na novo opredeljena so tudi določila po družbenih sestih, izvršnem svetu in upravnih organih ter o varstvu samoupravnih pravic in družbenih lastnih ter nadzorstvu nad zakonitostjo. Predvideno je, da bo zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozračnosti sprejet letos, zato je skladno z njegovimi določili opredeljeno to področje tudi v osnutku statuta.

V javni razpravi, ki se bo začela marca in bo predvsem v krajenvih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela, bo zato potrebno posvetiti največ pozornosti obravnavi besedil osnutkov ustavnih dopolnil (vezevne in republike ustanove) in tistim področjem osnutka statuta, ki so na novo opredeljena. Seveda pa javna razprava ne bi smela mimo dosedanjih praktičnih izkušenj iz delovanja delegatskega in skupščinskega sistema (vloga zborov občinske skupščine, predvsem družbenopolitičnega, delovanje skupščin interesnih skupnosti, sodelovanje teh skupščin z zbori občinske skupščine, delovanje delegacij in konferenc delegacij in samoupravnih organov), prav tako pa tudi delovanja krajenvih skupnosti in vaških skupnosti na eni strani ter temeljnih organizacij združenega dela na drugi strani njihovega medsebojnega povezovanja pri razreševanju neposrednih vprašanj.

V tesni povezanosti z obravnavo tega sklopa vprašanj pa bi bilo potrebno razpravljati tudi o družbeno dogovorjenih načelih kadrovskih politike in praktičnem uresničevanju le-teh v krajenvih skupnostih, temeljni organizaciji združenega dela in občini. Mogoče bi veljalo v javni razpravi pretehati tudi potrebe in pogoje za ustanavljanje enot samoupravnih interesnih skupnosti v krajenvih skupnostih.

Na vsak način pa bi moralna javna razprava o osnutku statuta oblikovati take pobude, predloge in stališča, da bi se v predlogu in pozneje v statutu občine kot samoupravnem dogovoru delovnih ljudi in občanov naše občine oblikovale take določbe, ki bi realno postavile občino Cerknico glede na njene naravne in ustvarjene možnosti v medobčinski in republiški prostor in ji zagotavljale prihodnji gospodarski in družbeni razvoj.

A. Pavlič

V marcu si lahko ogledate...

Kulturne prireditve

PUST 1981

- četrtek, 26.2. ob 14. uri — **ZAGANJE BABE**
- sobota, 28.2. zvečer — **ZABAVE V MASKAH** — restavracija Jezero, kavarna nad blagovnico
- nedelja, 1.3. ob 13. uri — **KARNEVAL** (ceste bodo zaprte ob 11. uri, vstopnina za avtomobile — NALEPKA 20 din, za osebe — ŽNACKA 30 din)
- ponedeljek, 2.3. ob 20. uri — **MOPED SHOW** — kavarna nad blagovnico
- torek, 3.3. zvečer — **ZABAVE V MASKAH** — restavracija Jezero, kavarna nad blagovnico
- sreda, 4.3. ob 15. uri — **PUSTOV POGREB**

ABONMA

- sobota, 28.2. ob 19. uri — **AFS TINE ROZANC**, športna dvorana Cerknica (za abonma Cerknica, Stari trg ter izven)
- petek, 27.3. ob 19. uri v kinodvorani Cerknica in v
- soboto, 28.3. ob 19. uri v kinodvorani Stari trg komedija »DAN ODDIHA«, Dramska skupina Cerknica

GLASBENA MLADINA SLOVENIJE

- za višje razrede osnovnih šol v občini
- 23. in 30. marca — **KITARA IN FLAVTA** (Jerko Novak, Aleš Kacjan)

FILMSKO GLEDALIŠČE

- nedelja, 8.3. ob 10. uri kino Cerknica, ob 15. uri kino Stari trg **OKUPACIJA V 26 SLIKAH** — jugoslovanska zgodovinska drama

Filmi

- 1.3. ob 16. uri in ob 19.30 — ameriški vojni film BEG V ATENE.
- 2.3. ob 19.30 — francoska komedija PLAVALNI UČITELJ.
- 4.3. ob 19.30 in 5.3. ob 19.30 — zahodnonemški erotični film PO-ROČILO IZ ST. PAULIJA.
- 7.3. ob 19.30 in 8.3. ob 16. uri — ameriški ljubezenski film LJUBE-ZENSKA ZGODBA NA LEDU.
- 8.3. ob 10. uri matineja — jugoslovanski vojni film OKUPACIJA V 26 SLIKAH.
- 6.3. ob 19.30 in 8.3. ob 19.30 — zahodnonemški erotični film ERO-TIKA NA DELOVNEM MESTU.
- 9.3. ob 19.30 — italijanski western ZA PRGIŠČE DOLARJEV.
- 12.3. ob 19.30 — ameriška komedija MANEKENKA IN DETEKТИV.
- 14.3. ob 19.30 in 15.3. ob 16. uri — angleški pustolovski film DE-KLE IZ PLEMENA ASHANTI.
- 15.3. ob 19.30 — ameriška komedija KAKO IZGUBITI ŽENO IN NAJTI LJUBICO.
- 16.3. ob 19.30 — ameriška drama NEZVESTA ŽENA.
- 19.3. ob 19.30 — ameriška drama PRIJATELJICI.
- 21.3. ob 19.30 in 22.3. ob 16. uri — španski zgodovinski film ČRNI MEČ.
- 20.3. ob 19.30 in 22.3. ob 19.30 — zahodnonemški erotični film SIL-VIJA V CARSTVU STRASTI.
- 23.3. ob 19.30 — italijanski erotični film FELLINIJEV CASANOVA.
- 26.3. ob 19.30 — ameriški vojni film FANTJE IZ TRETJE ČETE.
- 28.3. ob 19.30 in 29.3. ob 16. uri — ameriška komedija SRAMEŽ-LJIV SEM, PA SE ZDRAVIM.
- 27.3. ob 19.30 in 29.3. ob 19.30 — ameriška drama V VRTINCU.
- 30.3. ob 19.30 — angleška srhljivka SKRIVNOSTNA DEDIŠČINA.

Sportne prireditve

MALI NOGOMET

V telovadnici osnovne šole v Cerknici igrajo zimsko občinsko ligo v malem nogometu. Nastopa dvanajst ekip iz Rakeka, Cerknice, Grahovega, Loške doline in Nove vasi. Tekme so vsako nedeljo dopoldan od 8.30 do 14. ure.

KOŠARKA

Slovenska košarkarska liga — zahod — moški

13. KOLO — CERKNICA : GOSTOL	7.3. 1981 ob 18. uri
15. KOLO — CERKNICA : TOLMIN	21.3. 1981 ob 18. uri
18. KOLO — CERKNICA : RADOVLJICA	11.4. 1981 ob 18. uri

PIONIRSKI FESTIVAL KOŠARKE

CERKNICA : POSTOJNA — ženske

CERKNICA : POSTOJNA — moški

CERKNICA : LOGATEC — ženske

CERKNICA : LOGATEC — moški

18.3. 1981 ob 15. uri
18.3. 1981 ob 16. uri
27.3. 1981 ob 15. uri
27.3. 1981 ob 16. uri

KEGLJANJE

Na kegljišču Bresta v Cerknici traja občinska trim liga v kegljanju. Nastopajo ekipe Bresta, Kovinoplastike, Kovinda, Kartonažne, SO Cerknica, Elektro, SAP, Upokojenci, Mladinci, Gradišče in Gozdarstvo.

Tekme so vsak ponedeljek ob 17. uri, torek ob 20. uri, sredo ob 18. uri, četrtek ob 19. in 20. uri ter petek ob 20. uri.

Uspeh kegljačev Bresta

Moška ekipa KK BREST je dosegla največji uspeh v zadnjih desetih letih, saj se je uvrstila v prvo slovensko ligo — zahod.

Na kvalifikacijah, ki so bile v Medvodah in Škofji Loki, je KK Brest zasedel 4. mesto in se tako skupaj s Tekstilom in Petrodom ter Medvodami uvrstil v prvo slovensko ligo, v kateri so poleg omenjenih še Tekstilna iz Ajdovščine, Slovenija ceste, Triglav Kranj in državni prvak Gradišče iz Ljubljane.

Za ekipo Bresta so nastopili: Kraševci (Šk. Loka 848, Medvode 855), Turk (894 in 829), Urbas (833 in 839), Prešeren (793, —), itd.

Mulec Stanko (—, 838), Založnik (898 in 905) in Gornik (868 in 910).

Vrstni red ekip

1. TEKSTIL 10548
2. PETROL 10336
3. MEDVODE 10333
4. BREST 10308

Vrstni red posameznikov

1. BIZJAK — Tekstil 1828
2. KOS — Petrol 1817
3. ZALOŽNIK — Brest 1803
4. SPAREMBLEK — Tekstil 1803
5. BELCIJAN — Tekstil 1781
6. GORNIK — Brest 1778

Tokrat vam predstavljamo Dušana ARKA z Rakeka, starega petdeset let, zaposlenega v trgovskem podjetju Nanos.

Vaša športna pot?

S štirimi leti sem začel s smučanjem in še sedaj rad tekmujem, posebno na sindikalnih tekmovanjih. Že pred drugo svetovno vojno sem tudi začel televaditi pri tedanjem Sokolu, po drugi vojni pa sem televadil pri TVD Partizan Rakek. Bil sem tudi član atletske sekcije, kegljal sem v KK Brest skupaj z znanim kegljačem Gromom, seveda pa sem vsa ta leta igral tudi nogomet.

Vaši uspehi?

Kakšnih prav velikih športnih uspehov nimam. Morda bi omenil, da sem bil še kot mladinec v štafeti 4 × 100 metrov, ki je bila na republiškem tekmovanju druga in da sem bil enkrat zmagovalec Slivniškega veleslaloma, ki ga je organiziral notranjski študentski klub. Moj največji uspeh pa je po mojem to, da še vedno igram nogomet v trim ligi za Notranjce, še vedno sinčam in sem v športu še vedno aktiven.

Nogomet v cerkniški občini?

Mislim, da bi nogomet pri nas začel po portoroških sklepih nazačati. Prej sta bila dva kluba, ki sta nastopala v ljubljanski podzvezni ligi. Sedaj vse temelji na trim ligah, ki res omogočajo množičnost, vendar pa bi si morali prizadevati tudi za kvaliteto. Nogometni klub Rakek je imel prej 80 aktivnih nogometnikov v vseh kategorijah, od pionirjev do veteranov, sedaj pa jih je mnogo manj. Sedaj klub znowo oživljamo in upam, da bodo tudi uspehi.

Šport v današnjem času?

Čeprav se mi zdi, da je časa za šport vedno manj, ker je veliko tudi druge zabave, pa opazam, da je na različnih sindikalnih tekmovanjih vedno več udeležencev. Posebno je to opaziti na tekmovanjih v alpskem smučarskih tekih.

Mladina se za šport zanima, treba pa bi bilo organizirati lige, da bi lahko tekmovali in pa dobiti kadre, ki bi jih vodili. Odnos do športa pa se sicer zdi manj resen kot je bil včasih. Naj pojasnim ob primeru. V vsem svojem življenju nisem ni-

Športni portreti

ti enkrat prišel na nogometno tekmo ali kakšno drugo tekmovalje kar z zabave ali veselice. Danes pa prihajajo nekateri dobesedno naravnost iz Disca na igrišče.

Kaj mislite o nastopih naših alpskih smučarjev?

Dosegajo zelo velike uspehe. Če bo dovolj sredstev in če bodo vse selekcije trenirale čez vse leto, bodo tudi mlajši šli po stopinjah Križaja in drugih. Zanimanje je zaradi teh uspehov med mladimi zelo veliko.

Zelo uspešno tekmovanje

SMUČARSKI TEKI ZA PREHODNI POKAL LOŽA

Mlajše mladinke

1. KALNIČAR Simona, SK Triglav
2. KOKALJ Zvonka, SK Ihan
3. KOVAC Meri, SK Olimpija

Starejše mladinke

1. ČEBULJ Mojca, SK Olimpija
2. SMOLNIKAR Tatjana, SK Kamnik
3. KOROŠEC Dragi, SK Triglav Članice

Član

1. JELOVČAN Jeli, SK Triglav
2. HRIBAR Helanca, SK Ihan

Starejše pionirji

1. OŽBOLT Darko, SK Loška dolina
2. DROBNIČ Damijan, SK Loška dolina
3. SIRAJ Andrej, SK Loška dolina

Mlajše pionirke

1. ACCETTO Marjanca, SK Brdo
2. ZIMŠEK Simona, SK Brdo
3. STERLE Nevenka, SK Brdo

Starejše pionirji

1. KOZAMERNIK Janko, SK Brdo
2. ZAKRAJŠEK Miran, SK Loška dolina
3. RUPNIK Janez, SK Logatec

Starejše pionirke

1. AVŽLAHAR Nataša, SK Nova vas
2. MEZE Ljuba, SK Logatec
3. ROT Andreja, SK Nova vas

Mlajši mladinci

1. GRACER Marko, SK Kranjska gora
2. SMOLNIKAR Robert, SK Kamnik
3. BOGATAJ Milan, SK Črna

Član

1. IVANIČ Franc, GG
2. GORNIK Milan, GG
3. KRAŠVEC Rajko, Brest

Veterani

1. OŽBOLT Darko, Brest
2. KANDARE Anton, Brest
3. STREL Jože, Obrtnik

Članice

1. Obreza Zofija, občina
2. Frelih Tončka, Brest
3. Svet Marija, Brest

Veteranke

1. Poje Frančka, Kovinoplastika
2. Kranjc Olga, Brest

Ekipno

1. BREST
2. KOVINOPLASTIKA
3. GG
4. OBTNIKI
5. GRADISČE
6. OBCINA

ODPRTO PRVENSTVO KRAJEVNE SKUPNOSTI GRAHOVO V SMUČARSKIH TEKIH

V organizaciji telesno-kulturnega društva Sovica Grahovo smo uspešno pripravili in izvedli odprto prvenstvo krajevne skupnosti v smučarskih tekih za vse starostne kategorije. Tačaj velja povedati, da je bil odziv glede na število tekmovalcev presestljiv. Predvidevali smo, da se bo udeležilo te prireditve okrog 80 tekmovalcev, bilo pa jih je še enkrat več. Zato se je tekmovanje zavleklo, saj so tekmovalci startali na 30 sekund.

Ta pomanjkljivost pa ne more zasenčiti odlične organizacije, ki jo je izpeljalo to mlado društvo.

Odlično pripravljene tekmovalne proge, lepo sončno vreme in izredno veliko gledalcev, vse to je prispevalo k pravemu športnemu razpoloženju.

Na startu zelo uspehlih tekov v Grahovem

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije Brest Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LE